

DIRVA

LAIMINGŲ NAUJŲJŲ 1997 METŲ!

GIMĖ SU ŽVAIGŽDE

Esu gyvenimas. Ryto skaidrumas, saulės įsibėgėjimas medžiuose, gatvės judėjimo virtinė, tolstanti svajonė...

Mergaitė žiūri į mane šypsodamasi; taip nuskaidrėja diena. Gyvenimo bėgiai – šalti, metaliniai; toluose su dangumi susilieja tas mergaitės šypsny.

Esu draugų užmirštas ligonis; mano dienų klostės išbluko, ilgai minkytos ir lipdytos gyvenimo formos subiro į grumstelius, mindomus kito laiko, kitų praeivių.

Mergaitė šypsosi iš tolo – gailėtingumas.

Esu praradęs brangiausio; miega kapeliuos mano vienturtis, budi ir laukia su manim meilė. Mano akys praranda šviesą, diena tęsiasi be galo...

Esu nekenčiamo nu-gara, į kurią gula naštos ir smūgiai; linksta po kojomis žemė, dreba širdis, puolant ir keliantis; takai prižėle usnių.

Atsigręžusi mergaitė šypsos, lyg saulė; jos žvilgsny mano veidas pražysta.

Esu silpnybių vergas, minkštakūnis; sukuosi ratu ir puolu į tą pačią pelkę; esu kaip žagaras, laužomas ir trpinamas savo paties rankų.

Ar pamatysiu mergaitę besišypsantią? Ar, gležnas augalas, sustiprėsiu?

Esu iš gilumos palie-gęs. Nebematau žydinčio žiedo, nebejuntu vėjo dvelk-smo, nepakeliu akių į žydrynę. Su rūpesčiu skaičiuoju širdies dūžius, su baime seku savo senkantį upelį.

Ateina mergaitė priešais mano slubčiojantį žingsnį – gailėtingumas.

Esu neperskaityta knyga, apdulkėjusi lentynoj, laukianti ir nesulaukianti rankų.

Esu neparašyta knyga, persikreipus mintims, sudundėjus ir nutilus laiko dūžiams.

Tik mergaitė paliečia vieną žodį – gailėtingumas.

Esu nesuprasta širdis, džiūstanti kaip suspaustas knygoje žolynas, be vandens ir saulės.

Esu šaukiantis tyruose sūnus; esu paspirtas šunelis, numinta gėlė, pirštuose byrantis smėlis, džiūstanti laukų smilga.

Praeina mergaitė pro šalį, jos šypsny blanksta, temsta naktelė.

Alė Rūta

Esu tiesa. Esu žodis, supintas į šimtą kasų, esu tiltas atodūsis, tirpstanti dejonė – esu amžinas pasikartojimas.

Esu melo prekijas ir naudos viliūgas; susipynusių šakų neišlaušiu, ir baigsis takas pelkėse.

Kaip saulė tekės toluoj kitiems mergaitės šypsny.

Esu mokslo troškėjas, esu žvaigždžių skaitytojas; byra po kojom akmenys, klumpa žvilgsnis vielų ir dangoraižių rezginy, ilgiuosi dingstančių rudens paukščių...

Esu dejonė, kurios niekas nesiklauso.

Esu mažas žmogelis (kaip smulkus pinigais), kuriam duota plati siela; joj tel-pa nesutelpa visas pasaulis, gimimas ir mirtis.

Esu neišgertas stik-lelis prie bevalio lūpų; esu virpanti ranka, klaidžiojantis žvilgsnis.

Amžinai jauna mergaitė šypsos – gailėtingumas.

Esu žodis, kuriuo netiki, daina be širdies, balsas be šilumos; vėlė, klaidžiojanti ne kapinynuose, o kasdienos temstančioj saulėj.

Esu žmogus, buvęs ant aukšto sosto; stumdosi nykštukai užburtoj pasakoj, neranda išėjimo iš stiklinio kalno.

Esu nutolstantis peizažas, blankstas su mirusio poeto žodžiais; esu gaudulys krūtinėj, nenuplaunamas tūkstančių stiklų kartaus gėrimo.

Esu kasdienybės dul-kės. Esu vystas obels lapas, lapkričio vėjuose, užsislėpęs už džiūstančių šakų.

Esu spindulys, neprasis-kverbiąs į žmogaus labirintus; stoviu nuste-bęs ir liūdnas prie užstumto įėjimo.

Esu rudens diena, nesuspėjusi užkabinti giedros ant pasvirusio juodo debesio.

Vos juntamas aušta su aušra mergaitės šypsny – gailėtingumas.

Esu meilė. Pažadinta šypsena, prikelta pavasari-nių širdžių.

Esu nuobodaus saky-tojo paskutinis žodis; atvertos kalėjimo durys, sunkios dienos lengvas sapnas, klatingo melo atidengimas.

Esu alkanam duona, tyruose – vanduo, tvankaus

miesto nuo jūrų vėjas; esu pirmo sniego baltumas purvi-noj žemėj.

Esu žmogus, apklos-tytas metų ir dulkių, pasun-kėjusio žingsnio ir žvilgsnio. Pakelėj sutinku mergaitę su nuostabia šypsena.

Esu jauna stirnaitė, išbėgusi į miško pakraštį, į neapbrėpiamas lygumas; me-džiotojai tyko iš už kiekvieno medžio grumsto.

Esu palaužta lelija, besilaikanti už tvoros perka-lėlio.

Užaina perkūnijos, ir lietūs nuplauna žemę; užsi-klosto balti pusnynai – ryš-kios ir mažųjų pėdos; išplau-kia upės ir upeliai iš po storų ledų; sučirškia laisvieji paukščiai.

Esu apniukęs rudens dangus; debesys pradrasko laisvūnai vėjai.

Esu žmogaus sunki ranka ir sunki širdis, kuri pati save nukerta. Esu kūrybinės minties vagis, netikėlių pasaldūnas, esu išpūstas muilo burbulas.

Mergaitė pasaulio pievose pučia pienės pūką ir šypsos rugsėjo vortinkliui, apdraikančiam žmonių vei-dus.

Esu kirminėlis, kurį paukštė neša į lizdą; esu šypsny miegančio kūdikio.

Esu mergaitės pirmo-ji meilė, nepakartojama.

Esu kantri ausis ap-kartusio gyvenimu ilgiems žodžiams.

Esu išganinga raidė, ilgai ieškota rašytojo pirma-jam žodžiui; esu kantrus skai-tytojas žodžių ir minčių raiz-gymo.

Esu baltas debesėlis nuobodžioj tropikinėj žydrynėj; esu poeto žodis prekijo namuose; Galdiko paveikslas ant perbaltintų sienų.

Esu gėlių puokštė ant valgiais perkrauto stalo; tyros mergaitės baltas vestuvių drabužis; paukščio giesmė virš plystančių plokštelės garsų.

Esu pasiilgimas var-gonų mažoj bažnytėlėj, siau-rų gimtinės takų ir laisvo, lengvo, vos ežero paviršių pašiaušančio vėjo.

Esu meilė. Ne tik mergaitės šypsena, o gili kaip jūra meilė, prasminga kaip motinos kančia, graži kaip nekaltųjų juokas.

Meilė – kuri gimė su Žvaigžde.

Vytautas Alantas

MANĖS NEBŪTŲ...

Jei aš po savo kojom nebejausčiau

Senolių kūrgrindų gilių, -

Manęs nebūtų!

Jei aš nebegirdėčiau žvangančių kardų

Prie Žalgirio pušyno pakraščiu, -

Manęs nebūtų!

Jei nebejausčiau šilimos Amžinosios Ugnies

Nuo senovės šventųjų aukurų, -

Manęs nebūtų!

Jei Baltijos dugne nebematyčiau rūmų gintarinių

Ir nebeišplauktų Jūratė šaukiama, -

Manęs nebūtų!

Jei nematyčiau pakelėse

Nuliūdusio, erškėčiais vainikuoto Dievo,

Manęs nebūtų!

Šiame numeryje:

Kas lems NATO plėtimo kryptį?	- 2 psl.
J.Žygas: klausimai, abejonės, pasvarstymai	- 3 psl.
Kada atsigaivos Lietuvos žemės ūkis?	- 4 psl.
Išsivijęs kūryba skamba Tėvynėje	- 5 psl.
Naujametinės mintys	- 6 psl.
R.Mikatavagė sėkmė	- 7 psl.
Vijeikijada	- 9 psl.
Kas naujo kaimynų žemėje?	- 10 psl.
Kam nepatinka tautinės radijo laidos?	- 11-12 psl.

Skaitytojų dėmesui!

Kitas "Dirvos" numeris išeis 1997 m. sausio 14 d. "Dirvai" galite rašyti ir elektroniniu paštu. Mūsų e-mail adresas: dirva@ix.netcom.com.

Girdėta iš Vilniaus

• **SEIMAS PATVIRTINO VALSTYBĖS 1997 METŲ BIUDŽETĄ.** Gruodžio 23 dieną Seimas patvirtino 1997 metų Lietuvos valstybės biudžetą. Jį sudaro 6,019,736 tūkstančių litų pajamų, 6,717,586 tūkstančių litų išlaidų ir 100,000 tūkstančių litų kasos apyvartos lėšų. Išlaidos viršija pajamas 697,850 tūkstančių litų. Už tokį valstybės biudžetą, atspindintį aštuntos Vyriausybės programą, buvo 74 Seimo nariai, prieš - 18, susilaikė 20 parlamentarų. Biudžetui nepritarė opozicinių frakcijų atstovai. Ministras Pirmininkas Gediminas Vagnorius teigia, jog kitų metų biudžeto deficitas, pasak jo, yra toks, kokio reikia anksčiau paimtoms skoloms ir biudžetinių išaigų skoloms dengti.

• **SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMAI VYKS 1997 METŲ KOVO 23 DIENĄ.** Eiliniai savivaldybių tarybų rinkimai Lietuvoje vyks kitų metų kovo 23 dieną. Prieš priimdamas nutarimą dėl savivaldybių rinkimų datos, Seimas pakeitė kai kuriuos Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo straipsnius. Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymas pritaikytas prie Seimo rinkimų įstatymo. Tačiau, skirtingai nei Seimas, savivaldybių tarybos yra renkamos tik proporcinio būdu. Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymas skelbia, kad "partijos ar politinės organizacijos kandidatų sąrašas gali gauti tarybos narių mandatus tik tuomet, kai už jį balsavo ne mažiau kaip 4 procentai rinkimuose dalyvavusių rinkėjų". Koalicijoms nustatytas 6 procentų "rinkiminis barjeras". Savivaldybių kadencija pailginta nuo dvejų iki trejų metų.

• **AGRESIJOS AUKOMS BUS IŠMOKĖTA 450 TŪKST. LITŲ.** Vyriausybė patikslino nutarimą dėl kompensacijų išmokėjimo žuvusiųjų už Lietuvos laisvę nuo 1991 metų sausio 11-13 dienomis vykdytos agresijos ir po to buvusių įvykių šeimų nariams - sutuoktiniui, vaikams, įvairiems, tėvams ir nedarbingiems išlaikytiniams bei asmenims, kuriems per šiuos įvykius padarytas sunkus bei apysunkis kūno sužalojimas. Iki kitų metų balandžio 1 d. bus išmokėtos vienkartinės 1000 litų kompensacijos kiekvienam asmeniui, išskyrus žuvusiųjų šeimas, kuriose yra vienas šeimos narys. Jam bus išmokėta 1800 litų kompensacija. Socialinės apsaugos ir darbo ministrė Irena Degutienė Eltos korespondentei paaiškino, kad kompensacijos bus mokamos iš Krašto apsaugos ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

• **NAUJA UŽSIENIEČIŲ IŠSIUNTIMO IŠ LIETUVOS TVARKA.** Vyriausybės posėdyje pritarta nutarimo, kuriame nustatoma užsieniečių išsiuntimo iš Lietuvos tvarka, projektui. Vyriausybės posėdyje dalyvavęs vienas iš naujojo nutarimo rengėjų - Migracijos departamento direktorius Vladas Minkevičius - Eltai paaiškino, kad jame patikslinamas užsieniečių išsiuntimo iš mūsų šalies mechanizmas. Čia konkrečiai nurodomos veikos, už kurias kitos valstybės gyventojas gali būti išsiunčiamas. Tai Lietuvos Konstitucijos bei kitų įstatymų pažeidimai, įvažiavimo į Lietuvos Respubliką tvarkos pažeidimai, dokumentų klastojimas ir kt. Įsigaliojus naujam dokumentui, teisę išsiųsti užsieniečius įgys ir Pabrūdės užsieniečių registravimo centro pareigūnai. Kitais atvejais per tam tikrą laiką išvykti iš Lietuvos užsieniečius įpareigos Vidaus reikalų ministerija, remdamasi miestų ir rajonų policijos pateikta medžiaga.

• **PUSLAIDININKIŲ FIZIKOS INSTITUTO JUBILIEJUS.** Savo gyvavimo trisdešimtmetį pasitinkantis institutas įkurtas 1967 metų sausio 1 dieną. Naujosios mokslo įstaigos branduolį sudarė mokslininkai, dirbę Fizikos ir matematikos institute. Jų tyrinėjimai jau buvo susilaukę tarptautinio pripažinimo. Vėliau institutas tapo vienu pirmaujančių pasaulyje, tyrinėjant pernešimo reiškinius stipriuose elektriniuose laukuose ir ypač plazminius reiškinius kietame kūne. Šie tyrimai turėjo ne tik didelę teorinę reikšmę, bet ir buvo plačiai pritaikyti kuriant naujus puslaidininkinius prietaisus bei radijo elektroninius įrenginius. Per 30 metų instituto mokslininkai paskelbė daugiau kaip 2500 straipsnių, parengė 19 didelių monografijų, padarė 540 išradimų.

• **METŲ MOTERIS MOTERIŠKŲ ŽURNALŲ NE-SKAITO.** "Moters" žurnalo pripažinta metų moterimi nepriklausoma finansų ekspertė Margarita Starkevičiūtė teigia neskaitanti "moteriškų" leidinių ir mieliau renkasi "The Financial Times". Lietuvos centrinio vertybinių popierių depozitoriumo finansų ekspertės M.Starkevičiūtės nuomone, Lietuvos gyventojai domisi finansais ir ekonomika ne vien dėl bankų krizės, bet ir todėl, kad nori "geriau gyventi, naujai tvarkytis".

Paausdotomis metų moters sagėmis jau yra apdovantos Lietuvos tarptautinių teatrinių festivalių LIFE direktorė Rūta Vanagaitė, "Lietuvos ryto" specialioji korespondentė Bronė Vainauskienė ir televizijos režisierė Janina Lapinskaitė.

Iš visur – apie viską

BALTIJOS ŠALIS – Į NATO

Algirdas Pužauskas

Gruodžio 20 d. Rusijos prezidentas B.Jelcinas pasirodė Maskvos televizijoje ir paskelbė, kad jis Kalėdų savaitę sugrįžta į savo pareigas. Kaip žinoma, lapkričio 5 d. jis turėjo nelengvą širdies operaciją, o po jos išsėjos, gydytojų prižiūrimas. Rusijos daktarų patarėjas, amerikietis širdies chirurgas Michael De Bakey pareiškė spaudai pats kalbėjęs su pacientu ir pataręs jam sumažinti savo darbo valandas, laikytis dietos, o priėmimuose ir baliuose nekilnoti tostų daugiau, negu diplomatinis taktas reikalauja. Prezidentas B.Jelcinas savo pareiškime pasakė, kad jo gydytojai padarė viską, kas galima, net dar daugiau. Dabar atėjo eilė prezidentui daryti, ką daktarai prisakė.

Briuselyje posėdžiaavo NATO valstybių ministrai. Atvyko ir naujasis Rusijos gynybos ministras Igoris Rodionovas. Ministru jį paskyrė prezidentas B.Jelcinas, kuris pareikalavo, kad generalas I.Rodionovas pirma pasitrauktų iš kariuomenės, taptų pensininku ir užimtų ministro vietą ne kaip kariškis, bet kaip civilis. Europos stebėtojai pabrėžia, kad Rusijoje paskutinis gynybos ministras – ne kariškis – buvo bolševikų revoliucijos metu iškilęs Leon Trockij (gimęs 1879 m., tikroji pavardė ir vardas – Lev Bronšteinas). Jis laikomas Raudonosios armijos steigėju ir buvo vadinas karo komisaru. Nors sovietinėje imperijoje jis turėjo daug draugų ir rėmėjų, tačiau nepatikęs J.Stalinui, kuris jį

ištrėmė ir 1940 m. rugpjūčio 20 d. surengė jo nužudymą Meksikoje. Už šį nusikaltimą Meksikos kalėjime 20 metų kalėjo Ramon Merkador Del Rio.

Ministras I.Rodionovas NATO štabe atvirai pasmerkė NATO planus praplėsti šios gynybos organizacijos narių skaičių. Jis aiškino, kad tokie planai apsunkins ginklų kontrolę, suskaldys Europą į dvi zonas, pakeis strateginę pusiausvyrą, gal net atgaivins šaltąjį karą. Europos spauda sako, kad ministro I.Rodionovo kalba priminė sovietų stiliaus retoriką.

Įvairūs ministrų pasiūlymai, posėdžiai ir konferencijos turės duoti vaisių ateinančią vasarą. Liepos mėnesį Madride įvyks svarbus NATO valstybių galvų susitikimas, kuris turėtų sukurti visai naują Atlanto sąjungą, naujas Europos saugumo institucijas. Jau svarstomas pavadinimas: "Atlanto Partnerystės taryba", o gal "Septyniolikos taryba" arba "Šešiolikos +1 taryba". Surasti atsakymus į visus iškilusius klausimus pavesta NATO generaliniam sekretoriui Javier Solana ir jo štabui. Darbas prasideda jau dabar, nors dar neaišku, ką naujo sugalvos naujieji JAV administracijos nariai, kurie užims gynybos sekretoriaus W.Perry ir valstybės sekretoriaus W.Christopher vietas. Naujoji organizacinė struktūra turi įjungti į Europos saugumo planus ir "demokratinę, taiką mylinčią" Rusiją.

Vienintelas logiškai skambantis išvadas paskelbė "New York Times" žinių tarnyba. Straipsnio autorius William Safire tvirtina, kad daug amerikiečių, kurie prieš paskutinį karą šūkaudavo: "Kas nori mirti už Dancigą?", dabar bijo įžeisti Rusiją, kiša galvas į smėlį, kramto nagus ir pritaria Rusijos užsienio reikalų ministrui J.Primako-

vui, kad naujų narių priėmimas į NATO esą sukels įtampą tarpvalstybiniuose santykiuose ir padidins karinę grėsmę. NATO vartai bus praverti Lenkijai, Vengrijai ir Čekijai, rašo autorius, sakydamas, kad sekretorius W.Christopher ir jo padėjėjas Strobe Talbott "pardavinėja" miglotą klubą "Partnerystę taikai", kuriam gali priklausyti ir Rusija, supainiodama Europos gynybą. JAV senatorius Richard Lugar tą partnerystės klubą (PFP-Partnership for Peace) vadina POP – "Partnership of Postponement" (Atidėliojimų partnerystė).

W.Safire toliau rašo, kad į NATO reikėtų priimti Baltijos valstybes, kurias anksčiau vadino "Pavergtosiomis tautomis". Jis klausia, ar Rusija turi teisę tvirtinti, kad jai kas nors grėsia, jei NATO pasistūmės į rytus. Nesamoniškas, atsako W.Safire. Rusija ir toliau lieka atominė galybė. Vengrija, kuri pralaimėjo septynis paskutinius karus, nesirengia pulti. Rusijos strateginiai rūpesčiai kyla pietuose – nuo islamo, rytuose – nuo Kinijos, bet ne vakaruose – nuo Europos.

William Safire rašo: "Praplėtimas turi apimti Baltijos tautas. Ten prasidėjo modernusis komunistų imperializmas, kurį sąlygojo sutartis tarp A.Hitlerio ir J.Stalino. Ten "Blogio imperija" pradėjo byrėti, kai Lietuvos Atkuriamojo Seimo (anksčiau vadinto Aukščiausiąja taryba) pirmininkas Vytautas Landsbergis tvirtai pareikalavo nepriklausomybės, kuria JAV visada pripažino. Istorija rodo, kad baltams NATO apsauga – labiausiai reikalinga. Jie turėtų būti įtraukti į primamų kandidatų eilę. Vokietija siūlo priimti Lenkiją, Prancūzija remia Rumuniją, Italija siūlo Slovėniją. Mes galėtume būti Baltijos trejūksės "krikšto tėvais", rašo W.Safire.

Keliais sakiniiais

• Peru maksistiniai "revoliucionieriai" Kalėdų švenčių proga surengė tikrai tarptautinį spektaklį, užimdami Japonijos ambasadoriaus rūmus Lima mieste, kur apie 600 garbingų svečių buvo pakviesti švęsti Japonijos imperatoriaus gimtadienį. Įkaitai po šešių dienų buvo paleisti, tačiau šis įvykis sutraukė žurnalistus iš viso pasaulio. Kartu Peru vyriausybė paleido iš savo kalėjimų Tu-

pak Amaru judėjimo veikėjus. Legendinis judėjimo vardas siejamas su 18-ojo šimtmečio kova prieš ispanus, kurie tą indėnų karžygį pririšo prie keturių žirgų ir suplėšė į keturias dalis. Dabar, po įvairių šalių ambasadorių, konsulų ir biznio vadovų laikino suėmimo, šis judėjimas vėl pagarsėjo ir sukels Peru valdžiai rūpesčių.

• Prezidentas B.Clinton spaudos konferencijoje,

atsakydamas į žurnalisto klausimą apie Izraelio statomas naujas žydų gyvenvietes arabų žemėse, kritikavo Izraelio vyriausybės planus ir pasakė, jog tos naujosios statybos yra kliūtis taikos derbyboms. Izraeliui yra žinomas mūsų nusistatymas, pasakė prezidentas. Buvęs valstybės

(Nukelta į 3 psl.)

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pirmą klase – \$58 • Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slaptyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

GERI METAI

Vaikystėje daugelis nori kuo greičiau tapti suaugusiais. Dešimtmetis, pavyzdžiui, labai norėtų būti bent jau septyniolikmečiu, o šis – kuo greičiau sulaukti dvidešimtojo pavasario. Vienoje knygoje radau aprašymą, kaip senelis aiškino vaikui:

– Dešimties tu tikrai būsi, o štai septynerių – jau niekada. Taigi jais labai labai džiaukis. Sulauksi aštuonerių, vėl jais pasidžiauk, nes labai greitai ir jų nebeturėsi.

Pasidžiaukime ir mes tais 1996-aisiais, kuriuos palydime. Susumuokime viską, kas buvo juose gero. Kaip sakė poetas: "Kas gera – prisiminkime, kas bloga – lai išblės." Tikriausia net tie, kurie šiandien jaučiasi labai nelaimingi, surastų tokių akimirų, kurios suteikė jiems vilties ir džiaugsmo. Tik būtinai reikia jas savo širdyje įamžinti. Tada ir ateitis nebeatrodys tokia murzina ir susiraukšlėjusi, tarsi išverstas avikailis.

Yra, žinoma, viskuo nepatenkintų. Viena mūsų skaitytoja rašo, kas, girdi, "man iš to, kad ateina nauji metai? Vėl stovėsiu prie vėryklės, vėl skalbsiu ir dulkes valysiu, vėl bėgsiu į darbą ir grįšiu iš jo pavargusi. Kuo jau čia taip labai skiriasi gruodžio 31-oji nuo sausio 1-osios? Išsigalvojimas ir tiek."

Labai gaila tų, nuolat kažkuo nepatenkintų, keiksojančių savo "nevykusį likimą", visame kame matantį tik priešus ir pavyduolius. Padėkime jiems įveikti tokią neįtikusią būseną. Tegu pražysta lūpose šypsena, tegu parausta iš džiaugsmo skruostai. O ir pats nelaimėlis labai daug gali sau padėti, liūdnas mintis ir nuolatines abejones nuo savęs vydamas. Pažįstu čia, išeivijoje jau ne vieną, kuris gerokai metų naštos spaudžiamas, visokių negalių kamuojamas, bet pastoviai ne tiek apie save, kiek apie kitus

rūpinasi, vis žiūri, kuo juos pradžiuginti. Vakare prisėda valandėlei, rankos iš nuovargio net dreba. Bet, Viešpatie, jie gi šypso! "Gerą dieną pragyvenau", – sako.

Ne vienoje šalyje iki šių dienų išlikęs toks paprotys: įžengdami į namus, žmonės anapus slenksčio palieka savo batus. Ne vienoje knygoje patariama palikti "už durų" rūpesčius, su kuriais susidūrėte gatvėje ar darbovietėje. Argi kalti namiškiai, kad darbe tave labai suerzino nekantrūs klientai, kad viršininkas visai nepelnitai išbarė, o grįždamas namo paslydai ir susitrenkei alkūnę? Sutikdami Naujuosius 1997 metus, palikime "anapus slenksčio" praėjusių metų skriaudas ir nemalonumus, įtarinėjimus ir priekaištus, pavydą ir apmaudą dėl kažkada patirtos nuoskaudos.

Geri buvo 1996-ieji metai ir mūsų Tėvynei. Lietuva pagaliau atsikratė (tikėkime, kad jau galutinai) buvusiųjų aktyvių kolaborantų, savanaudžių ir vagių valdžios. Seimo rinkimus laimėjusieji tiesiog neturi kitos išeities, kaip tik sukaupus visas jėgas atkurti lietuvių tautos pasitikėjimą ateitimi, vienybę ir ryšą. Žinoma, ne rytoj ir ne poryt pasirodys šio triūso vaisiai, bet sutikdama kitus – 1998-uosius, Lietuva jau tikrai turės kuo pasididžiuoti.

Geros permainingos Tėvynėje, be abejo, sąlygos ir esminį tautos bei jos išeivijos suartėjimą. Norėdama sukurti šiuolaikinę tautos ūkį, Lietuva turi nuoširdžiai kviesti į talką Amerikoje ir kitose šalyse subrendusius specialistus, pasinaudoti jų mokslinė patirtimi ir biznio ryšiais, pritraukti investuotojus iš užsienio. Atsistoti ant kojų galima tik tada, jei naudosime pažangią šiuolaikinę technologiją, nesusiviliodami klasingo ir žiauraus Rytų kaimyno pažadais.

Tad laimingų Naujųjų 1997-ųjų!

Juozas Žygas

Ne tik Lietuvos žmonės ir mes išeivijoje, bet ir Europos spauda bei žinių komentatoriai su dėmesiu ir nerimu į Lietuvą žiūri. Visi akylai stebi naujosios Vyriausybės pirmuosius žingsnius bei pasisakymus ir iš tų pirmųjų ženklų bando atspėti, kuria linkme bus einama. Vyriausybėje yra žmonių, kurie yra mažiau pažįstami, tad ir neaišku, ko iš jų yra galima tikėtis. Du svarbieji asmenys, kurie pirmuoju smuiku gros, yra visuomenei geriau žinomi. Tačiau, kaip valdžios vadovai, įsidėmėtinų nuopelnų nepelnė.

G. Vagnorius yra kaltinamas už žemės ūkio sugriovimą. Žinoma, ne jis griovė. Bet jo valdymo laikais, be jokio plano, buvo pradėta naikinti kolektyvinius ūkius. Ir Lietuva iš žemės ūkio gėrybes eksportuojančio virto importuojančiu kraštu. Tas labai liūdnas pasekmės ne tik habilituoti daktarai, bet ir visi žmonės matė. Tad dabar iš jų yra lau-

kiama aiškių žingsnių ir gerų sprendimų.

Tačiau pirmosios žinios, kurios mus pasiekė, dar nėra visos geros. Jau žinome apie suformavimą naujos vyriausybės. Mus ne tiek domina, kokie asmenys į ją įeina, kadangi, kaip jau minėjau, ne visus ministerius mes gerai pažįstame, bet ministerijų sąrašo pertvarkymas. Iš Vilniaus gruodžio 12 d. pranešta: "Seimas patvirtino Vyriausybės įstatymo pataisas, pagal kurias panaikintos Ekonomikos, Energetikos, Pramonės ir prekybos, Miškų bei Žemės ūkio ministerijos.

Ekonomikos, Energetikos bei pramonės ir prekybos ministerijų funkcijos bus perduotos Ūkio ministerijai, o Miškų ūkio – Žemės ir miškų ūkio ministerijai". Toks ministerijų panaikinimas ar jų suplakimas parodo, kuria kryptimi kryps vyriausybės dėmesys. Atrodo, kad dabartinei vyriausybei daugiau rūpės tos sritys, kurios pinigų dalins, o ne tos, kurios turėtų skatinti gamybą. Visai neaišku, kodėl yra reikalinga tokia "Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerija"? Ar savivaldybės yra svarbesnės už pramonę, ar energetiką? Savivaldybių reikalus turėtų tvarkyti Vidaus reikalų ministerijos Savivaldybių departamentas.

Taip pat gruodžio 16 d. per radiją girdėjau, kad norima iš tarnautojų valdininkus padaryti. Ir dabar prie biurokrato be kyšio prieiti negalima. O kuomet kiekvienas pieštuką stumdantis bus "valdininkas" tai užriktos nosį sėdės.

Vis kalbama apie artėjimą prie Vakarų, bet nenorima rusiškos tvarkos atsisaikyti. Vakaruose įstaigose dirbantieji yra tam, kad interesantams (mokesčių mokėtojams) galėtų patarnauti. Jie atėjusio neklausia: "Ko nori?", bet: "Kuo galiu patarnauti?". Sveikintinas Seimo nutarimas panaikinti valdžios kontrolę televizijos ir radijo programoms, nes buvusioji tvarka, kuomet komitetą sudarė 4 prezidento ir 3 Seimo skirti, buvo aiškus noras visai pasmaugti laisvą mintį ir žodį. Tad ir nenuostabu, kad prezidentas iš karto nesutiko pasirašyti. Taip pat buvo rašoma ir kalbama apie projektą per trejus metus panaikinti televizijos reklamas. Tai buvo aiškus noras privačias TV stotis panaikinti. Panaikinus privačias TV ir radijo stotis būtų jau atviras kelias vienos partijos diktatūrai. Gerai, kad jų planai, rinkimus pralaimėjus, bent kuriam laikui turės būti padėti į stalčių.

Iš visur – apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

Delegatai pažadėjo finansinę paramą: vieną bilijoną dolerių tuoj pat ir dar 2.2 bilijonus vėliau. JAV vyriausybė suteiks 12 mln. dol. ir vykdys įvairias paramos programas.

• Jungtinių Tautų Generalinė asamblėja iškilmingai patvirtino naująjį generalinį sekretorių Kofi Annan, išrinktą penkeriems metams. Jo kadencija prasideda 1997 m. sausio 1 d.

• Apie 16 neaiškios priklausomybės asmenų užpuolė Čėčėnijoje tarptautinio Raudonojo Kryžiaus ligoninę ir nužudė 6 tarnautojus, gydytojus, slauges. Ligoninė buvo už 15 mylių nuo Čėčėnijos sostinės Grozno. Tarp nužudytųjų buvo Olandijos, Kanados, Ispanijos, Norvegijos ir Naujosios Zelandijos piliečiai. Raudonasis Kryžius paskelbė, kad jo veikla Čėčėnijoje sustabdoma.

• Zairo diktatorius, ilgametis prezidentas S.Mo-

butu grįžo namo po ilgų gydymosi atostogų Šveicarijoje ir pakeitė kariuomenės štabo viršininką, pažadėdamas numalšinti sukilimą rytinėje šalies provincijoje. Kovos vyksta toliau. Sukilėliai reikalauja, kad prezidentas pasitrauktų geruoju ir išvyktų iš šalies.

• Bosnijoje nuo gruodžio 20 d. taikos priežiūra perėjo į "naujas" rankas. Pirmoji grupė baigė pareigas. Per metus dėl įvairių nelaimingų atsitikimų ir minoms sprogių žuvo 55 kariai.

• Karibų jūros 14 valstybių delegatai pripažino, kad JAV bando grasinti mažiems kaimynams dėl narkotikų prekybos. JAV reikalauja teisės persekioti įtariamus laivus jų uostuose. Jamaika ir Barbadosas atmetė tokius reikalavimus. Daug delegatų pasakė, kad narkotikų problemos nebūtų, jei patys amerikiečiai jų nepirktų ir nenaudotų.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

Iš Eltos pranešimų

Ekonomika

SU POKELIU PIENO – APLINK PASAULI

Net į tolimiausią ke-
lionę išsirengęs žmogus da-
bar savo kuprinėn gali įsidėti
ir keletą pokelių pieno. Tokį
pieną, ir be jokio šaldytuvo
neprarandantį savo kokybės
net trejetą mėnesių, pradėjo
gaminti AB "Vilniaus pie-
nas". Įmonėje sumontuota
moderni švediška technologi-
nė linija, kurioje pienas apdo-
rojamasis ultraaukšta tempera-
tūra - iki 130 laipsnių Celsi-
jaus. Kelias sekundes pakai-
tinus pieną tokioje tempera-
tūroje, geros jo savybės iš-
lieka, o nepageidaujami mik-
roorganizmai visiškai žūsta.
Taip apdorotas pienas pilsto-
mas į specialius hermetiškai
užsandarinamus pokelius.
Aplinkos įtakoms atsparų
pieną, dar prieš pradėdant jį
masiškai gaminti, gerai įver-
tino specialistai.

ŠVARŪS PRODUKTAI

Platų ekologiškai
švarių maisto produktų pasi-
rinkimą šventiniam stalui pa-
teikė fondo "Tatula" nariai -
Pasvalio ir Biržų rajonų ūki-
ninkai, perdirbimo įmonės ir
žemės ūkio bendrovės. Pir-
kėjams "Tatula" siūlo švie-
žius ir rūkytus mėsos gami-
nius, įvairius pieno produk-
tus, taip pat daržoves, vai-
sius, miltus, grybų, uogų ir
daržovių konservus, kurie
išauginti, nenaudojant kenks-
mingų chemikalų, o žaliava
perdirbta, nenaudojant jokių
konservantų. Dar 1993 me-
tais įsteigta ne pelno sieianti
organizacija - "Tatulos" fon-
das - aktyviai sprendžia pože-
minio vandens apsaugos nuo
užterštumo ir ekologiškai
švarios žemdirbystės plėtoj-
mo klausimus. Fondo tiks-
lams įgyvendinti iš valstybės
biudžeto kasmet planuojama
skirti maždaug po 4 milijonus
litų. Paramą taip pat teikia
Danijos, JAV, Olandijos,
Švedijos, Vokietijos ir kitų
valstybių organizacijos.

AR REIKIA UŽSIENIUI LIETUVIŠKŲ PRODUKTŲ?

Padėti mūsų šalies
žemdirbiams ir perdirbimo
pramonei parduoti pagamintą
produkciją pasaulio rinkose -
toks įkurtos Lietuvos žemės
ūkio užsienio prekybos agen-
tūros tikslas. Šios agentūros
generalinis direktorius Ze-
nonas Skibiniauskas Eltos
korespondentui sakė, kad

stengiamasi kuo greičiau
sudaryti tokią informacinę
struktūrą, kuri bet kada galėtų
pateikti mūsų krašto ūki-
ninkams bei maisto perdir-
bimo įmonėms operatyvias ir
išsamias žinias apie svar-
biausius pokyčius pasaulio
produktų rinkose. Pasak Z.
Skibiniausko, kai kurios lie-
tuviškos žemės ūkio, maisto
ir lengvosios pramonės prekės
niekuo nenusileidžia ge-
rokai brangesniems užsienie-
tiškiems pavyzdžiams. Jau ir
užsienyje žinomi AB "Rokiš-
kio sūriai", "Biržų pienas",
kitų firmų gaminiai. Obeliuo-
se išspausť rapsų aliejus,
Utenos alus pasiekė ir Jungti-
nes Amerikos Valstijas. Į Ru-
siją išvežama apie pusę Lie-
tuvoje pagaminto sviesto, ne-
mažai kitų pieno produktų.
Lietuvoje didelis jautienos
perteklius, mėsos kombina-
tuose yra susikaupę apie 5
tūkstančius tonų jautienos
skerdienos ir apie 4 mln.
jautienos konservų indelių.

LIETUVOS ORO UOSTUOSE PADĖTIS NORMALI

Gruodžio 27 d. Vil-
niaus, Kauno ir Palangos oro
uostuose padėtis normali, visi
lėktuvų skrydžiai vyksta pa-
gal tvarkaraštį, pranešė Civi-
linės aviacijos Oro navigaci-
jos paslaugų departamento
direktorius Antanas Lapins-
kas. Nors Lietuvoje visur la-
bai daug sniego, daug mažų
kaimo kelių visiškai už-
pustyta, visuose šalies oro
uostuose teritorijos nuvaly-
tos, techninės tarnybos ati-
džiai stebi meteorologinę si-
tuaciją.

Sveikata ir socialinė sauga

PAVOJUS ŠEIMAI

Blogėjanti Lietuvos
demografinė padėtis, moterų
nedarbo ir šeimų aprūpinimo
problemos turėtų labiau rūpėti
Prezidentui, Seimui ir Vy-
riausybei, - buvo teigiama
Vilniuje vykusioje konferen-
cijoje "Motinystės apsauga
Lietuvoje". Ją organizavo
Lietuvos darbininkų sąjunga
ir Lietuvos profesinių sąjun-
gų organizacijos. Konferen-
cijoje buvo daug kalbama apie
moterų socialinę nelygybę.
Nors darbo rinkoje moterys
sudaro pusę darbo jėgos,
dirbančių vyrų atlyginimai
yra 1,4 karto didesni už mo-
terų. 70-85 procentai moterų
dirba švietimo, kultūros,
sveikatos apsaugos srityje,
kur atlyginimai yra mažiausi.
Bedarbių sąrašuose taip pat

60 procentų sudaro moterys.
Blogėja šalies demografinė
padėtis: mažėja santuokų,
100 santuokų vidutiniškai
tenka 60 ištuokų, 52 procen-
tai šeimų auginą tik po vieną
vaiką. Natūralus gyventojų
prieaugis 1994 metais sudarė
minus 1,1, 1995 metais - mi-
nus 4,2. Lietuvoje 120 tūk-
stančių vaikų gyvena vien su
motina, 15 tūkstančių - vien
su tėvu. Valstybė vieno vaiko
išlaikymui vaikų namuose
skiria 900 litų, o motinoms,
auginančioms našlaičius,
įvaikintus vaikus skiriama tik
po 135 litus mėnesiui. Ypač
sunku yra daugiavaikėms še-
imoms - valstybės garantuoja-
mos 100 litų pajamos vienam
šeimoms nariui stumia jas žė-
miau skurdo ribos.

Demografinė situa-
cija Lietuvoje yra bloga, pa-
žymėta Lietuvos Mokslų aka-
demijos visuotinio susirinki-
mo sesijoje. Daugiausiai gy-
ventojų Lietuvoje buvo 1992
metais - 3 milijonai 747 tūk-
stančiai. Nuo to laiko jų nuolat
mažėja. 1993 metų pradžioje
gyveno 3,736 milijono, 1994
m. - 3,724 milijono, 1995 m.
- 3,718 milijono, šių metų -
3,712 milijono.

Gyventojų skaičiaus
mažėjimą labiausiai nulėmė
migracija. Bet tai buvo laiki-
nas ir iš esmės natūralus pro-
cesas, susijęs su politinėmis
permainomis. Didžiausią su-
sirūpinimą kelia nuolat di-
dėjantis mirtingumas bei ma-
žėjantis gimstamumas. Dėl to
mažėja ir vidutinė būsimo
gyvenimo trukmė. Pernai,
pavydžiui, Lietuvoje ji sudarė
tarp vyrų 63,6 metų, tarp
moterų - 75,2 metų. Tuo tar-
pu Prancūzijoje vyrai viduti-
niškai gyvena 73,6 ir moterys
81,8 metų, Islandijoje - 76,9
ir 80,7, Švedijoje - 75,5 ir
80,8, Suomijoje - 72,8 ir 80,2

metų. Tiesa, Estijoje šie ro-
dikliai dar prasteni negu Lie-
tuvoje (61,1 ir 73,1 metų) bei
Latvijoje (60,7 ir 72,9 metų).
Pagrindinė padidėjusio mir-
tingumo priežastis yra nelai-
mingi atsitikimai. Daug gy-
ventojų netenkama dėl savi-
žudybių. Ir tikrai trečioje vie-
toje yra mirtys dėl kraujo
apytakos, vėžio bei kitų su-
sirgimų.

SVEIKATOS APSAUGOS REFORMA

Pradėtą Lietuvoje
įgyvendinti sveikatos draudi-
mo sistemą naujasis sveika-
tos apsaugos ministras profe-
sorius Juozas Galdikas pava-
dino perversmu. Jis pridūrė,
kad tai labai sudėtingas ir il-
galais - ne vienerių ir net ne
dvejų metų darbas. Apie
sveikatos apsaugos reformą ir
konkrečias problemas mi-
nistras kalbėjo Lietuvos ra-
dijo "Aktualijų" studijoje.
Kaip vieną iš nepakankamo
pasirengimo reformai ele-
mentų J. Galdikas paminėjo
gydytojų specialistų perkva-
lifikavimą. Reformuojant bet
kurią sistemą, yra būtini per-
kvalifikavimo fondai. Tokio
fondo pas mus kol kas nėra, o
kai kuriems gydytojams teks
pakeisti vieną ar kitą siaurą
specialybę.

Sveikatos draudimo
įstatymą numatyta įgyvendi-
ti nuo kitų metų sausio 1 die-
nos. Įgyvendinti jį galima tik
akreditavus visas sveikatos
priežiūros įstaigas, o iki šiol
šio darbo atlikta tik 10 pro-
centų. Draudiminė medicina,
ministro žodžiais, padės
įveikti paplitusią negerovę,
kai gydytojui mokama ne-
teisėtai ir neoficialiai. Ligo-
niams suteikiama galimybė
pasirinkti tą gydytoją, kuris

nereikalauja papildomo ap-
mokėjimo, dirba gerai. Iš
kitos pusės, sveikatos draudi-
mo įstatymas ir gydytojams
garantuoja atlyginimą pagal
atliktą darbą.

Sveikatos draudimo
įstatymas nuo sausio 1 dienos
neįsigalios, kaip buvo pla-
nuota. Seimas iki 1997 m.
liepos 1 dienos pratęsė šiais
metais galiojančią sveikatos
priežiūros įstaigų finansavi-
mo tvarką. Seimo sveikatos
reikalų komiteto pirmininkas
Antanas Matulas Eltai sakė,
kad sveikatos draudimo fon-
das bus formuojamas atskirai
nuo valstybės biudžeto. Ta-
čiau tos lėšos bus perveda-
mos į Finansų ministerijos
"Privalomojo sveikatos drau-
dimo įmokų" sąskaitą.

INKSTŲ TRANSPLANTACIJA: 70 OPERACIJŲ PER METUS

Vilniuje atlikta 70-oji
šiais metais inksto persodini-
mo operacija. Toks metinis
rodiklis, kaip pasakė Univer-
sitetinės Antakalnio ligoninės
chirurgas transplantologas
Valentas Stapulionis, pasiek-
tas pirmą kartą. Prieš 26 me-
tus, pradėjus Lietuvoje trans-
plantuoti inkstus, šių opera-
cijų kasmet buvo atiekama
tik po keletą. Palaipsniui
pagalba plėtėsi. Pernai atlikta
per 50 inksto transplantacijų.
Bendras jų skaičius jau artėja
prie 1000.

Inkstų persodinimo
operacijų Lietuvoje laukia
apie 250 žmonių, kai kurie iš
jų - penkerius ir daugiau me-
tų. Didžiausia problema - do-
norinių inkstų trūkumas.
Nors pastaruoju metu, sako
transplantologas V. Stapu-
lionis, daugiau šia tema ra-
šant spaudoje, žmonės vis
(nukelta į 5 psl.)

1996 m. gruodžio 4 d. sukako 55 metai nuo filosofo ir pedagogo Stasio Šalkauskio mirties. Nuotraukoje matome grupę S.Šalkauskio artimųjų ir inteligentijos atstovų prie jo kapo Šiauliuose 1996 m. gegužės 22 d. Tarp susirinkusiųjų: Filosofijos, so-
ciologijos ir teisės instituto direktorius V. Bagdonavičius, Seimo vicepirmininkas R.
Ozolas, S.Šalkauskio sūnus Julius Šalkauskis, pedagogas prof. V. Šernas ir kiti

PASKUTINIEJI ELTOS PRANEŠIMAI

(Atkelta iš 4 psl.)

dažniau sutinka, kad žuvusio jų artimojo inkstai išgelbėtų kitus. Vilniaus universiteto Nefrourologijos klinikos vadovo, profesoriaus Balio Dainio nuomone, kasmet Lietuvoje reiktų daryti po 100-120 inkstų persodinimo operacijų.

LIETUVA PERKA
MAGNETINIO
REZONANSO
APARATĄ

Diagnosticinės medicinos viršūnė - magnetinio rezonanso aparatas pagaliau bus ir Lietuvoje. Sveikatos apsaugos ministerija susitarė jį pirkti iš pasaulinio garso firmos "Philips" už 4,9 mln. litų. Magnetinio rezonanso aparatas perkamas už kreditą, kuriam yra suteikta valstybės garantija. Pervedus į firmos sąskaitą pirmąjį įnašą, aparatas bus atvežtas į Lietuvą. Nuspręsta, kad magnetinis rezonansas labiausiai yra reikalingas Kauno medicinos akademijos klinikų neurochirurgijos centrui, kuris yra vadovaujanti šio profilio pagalbos - gydymo ir mokslo įstaiga Lietuvoje. Čia atliekami patys sudėtingiausi galvos ir stuburo smegenų tyrimai, neurochirurginės operacijos, dirba žymiausi specialistai.

Kultūra

MOKSLO VAIDMUO
LIETUVAI

Lietuvos mokslo ir studijų institucijos neturės esminių problemų, joms integruojantis į Europos Sąjungos struktūras, sako Mokslo akademijos prezidentas Benediktas Juodka. Lietuvoje sukurtas mokslo ir studijų įstatyminis pagrindas atitinka Vakarų šalių standartus. Jų pavyzdžiu pertvarkyta arba pertvarkoma mokslinių tyrimų ir specialistų ruošimo sistema. Tai B. Juodkos nuomone, turėtų palengvinti Lietuvos kelią į Europos Sąjungą.

Tačiau mokslo ir studijų struktūrą, pradedant institucijų skaičiumi, mokslinių tyrimų pagrindinių kryptų nustatymu ir baigiant specialistų ruošimu, reikia tobulinti, teigė Mokslo akademijos prezidentas. Vienu svarbiausių uždavinių jis laiko tai, kad būtina padidinti studentų skaičių. Nuo 69,5 tūkstančio 1985 metais jis sumažėjo iki 51,6 tūkstančio pernai. Ir tik tai šiemet studentų skaičius vėl pradėjo augti - į 15 aukštųjų mokyklų priimta 54 tūkst. Tai sudarė pusantro procento visų šalies gyventojų. Pagal šį rodiklį Lietuva gerokai atsilieka nuo Vakarų Europos šalių.

Kita vertus, Vyriausybė turėtų labai apgalvotai užsakyti vienokių ar kitokių specialistų skaičių ir garantuoti jų rengimo finansavimą. Abejonių kelia tokia situacija, kai šiemet, pavyzdžiui, dviejuose techniškuosiuose universitetuose į pirmuosius kursus priimta daugiau kaip 6 tūkstančiai studentų. Nejaugi po penkerių metų šaliai staiga prireiks tokio skaičiaus inžinierių?

VILNIUJE -
NAUJA BAŽNYČIA

Gruodžio 22 dieną Vilniaus arkivyskupas metropolitas Audrys Juozas Bačkis pašventino Palaimintojo Jurgio Matulaičio bažnyčią, iškilusią naujame sostinės rajone - Viršuliškėse. Tai pirmoji bažnyčia pastatyta Vilniuje pokario metais. Jos projektą sukūrė šviesios atminties architekto Gedimino Baravyko vadovaujama grupė. Vilniaus arkivyskupijoje šiuo metu statoma ir daugiau maldos namų: Ignalinoje, Visaginė, Kalveliuose (Šumsko parapija). Grigiškėse jau iškilo parapijos namai su koplyčia. Parapijos namai pastatyti ir Vilniuje, Lazdynų mikrorajone. Greta jų jau pradėta statyti Šv. Jono Bosko bažnyčia.

Balys Auginas

NAUJOJO
KELIO
KRYŽKELĖJ

PASKUTINIO Metų mėnesio
Žydintį vidunaktį
Dangus atveria žvaigždėtas duris
[amžinybės menė -

Prie amžių židinio ugniavietės
Lemtis lopo seną metų apsiaustą,
Juodais ir baltais siūlais -
Dovaną žemės vaikams - -

Laikas - ateities Žvaigždininkas -
Žarsto žvaigždžių žarijas
Ir šnabžda slėpinga kalba,
O žemėje - sudunda dvylika dūžių - -

Vilkdama mūsų sapnus
Seno apsiausto lopiniais,
Lemtis palaimina:
- Tebūnie - - -

Žengdami
Dovanotų dienų grindiniu,
Irkludami vilties liaunąjį luotą -
Sustojam Naujo Kelio Kryžkelėj:
Ar pereisim žarijų lieptą
Basi, nepalikę pėdsakų?
Ar vilties lengvi luoteliai
Neįstrigs seklumon?

Nes jūra vis senka...

RIETAVE - DIDELĖ ŠVENTĖ

Rietaviškiai dar ilgai prisimins spalio 26-ją: šią dieną šio istorinio Žemaitijos kampelio ir jo plačiųjų apylinkių bei kaimyninių miestų, kaimų ir miestelių gyventojai, senas ir jaunas skubėjo į kunigaikščių Oginskių miestą ne tik pasiklausti garsiojo polonezo, bet - svarbiausia - susitikti su garbiais šios šventės, skirtos Rietavo mokyklos 400 metų jubiliejui pažymėti svečiais - J.E. Telšių vyskupu Antanu Vaičiumi, švietimo ir mokslo ministru Vladislavu Domarku, Seimo nariu Kazimieru Kryževičiumi,

buvusiais mokyklos mokytojais ir auklėtiniais.

Šventės šeimininkai ir svečiai po šv. Mišių, kurias atlaikė J.E. vyskupas A. Vaičius, pasuko į L. Ivinskio vidurinę mokyklą, kur vyko pati svarbiausioji iškilmų dalis. Čia vyskupas pašventino prie mokyklos pastatytą šiam įvykiui pažymėti paminklastulpį, kurį sukūrė tautodailininkas Vytautas Rūdė. Buvo pašventinta ir pati mokykla bei jos vėliava.

Švietimo ir mokslo ministras V. Domarkas pasveikino rietaviškius su gar-

bingu mokyklos jubiliejumi.

Neužmiršti ir pasitraukę iš gyvenimo mokytojai ir mokiniai. Jų atminimui šventės dalyvių rankose sužibo žvakutės. Aplankyti bendramoksliai ir mokytojai kapai.

Kultūros namuose surengta mokyklos auklėtinio, dabar dirbančio Druskininkuose dailininko Adelberto Nedzelskio akvarelės ir pastelės paroda. Pačioje mokykloje įrengta nusipelnusių mokyklos auklėtinų portretų galerija

J. Dainis

K. Kėdaičio nuotraukoje Rietavo vidurinės mokyklos mokytojai ir svečiai

AMŽINYBĖS
LANKAS

AK, mūsų bātis -
Tik skrydis paukščio,
Klajojančio
Aušrų ir sutemų
Giesmėj.
Tik strėlė,
Išsprūdusi
Iš Amžinybės Lanko -

Dužli,
Kaip skambantis stiklas,
Žemiško paukščio
Giesmė. Nepakartojama,
Kaip unikumas.
Dužlus likimas lekiančio
[nežinia - - -
Plevenanti strėlė
Beprasmėj tuštumoj -
Tai tu dainuodama
Trumpai akimirkai
Sustoji
Fatamorganos Soduos - - -

Palaiminta Ranka,
Įtempusi tą lanką -
Ji žino tikslą
Pabaigos - - -

IŠEIVIJOS KŪRYBA LIETUVOJE

KOMPOZITORĖS GIEDROS NASVYTYTĖS- GUDAUSKIENĖS KŪRYBA SKAMBĖJO LIETUVOS RADIOJ PROGRAMOJE

"Dirvos" redakciją tik dabar pasiekė žinia, kad liepos 20 d. per Lietuvos radiją buvo perduodama laida apie išeivijos kompozitorę Giedrą Gudauskienę. Ją paruošė muzikologas Vaclovas Juodpusis. Laidoje skambėjo tenoro Vytauto Kurnicko įdainuoti "Metų laikai", "Idėjos amžiais bus", "Peizažas" (žodžiai Prano Lemberto) bei lietuvių liaudies daina "Apynėlis". Klausytojų dėmesiui buvo pateiktas "Requiem mano draugams" (žodžiai J.Švabaitės-Gylienės).

Lietuvos televizijos ir radijo choras, kuriam vadovauja Regina Maleckaitė, padainavo "Sveikinimus jaunystei", o solistas Algirdas Motuza – "Svajones". Abiejų dainų žodžius parašė Vita Sruogaitė-Kevalaitienė.

Nuotraukoje iš kairės: kompozitorė G.Gudauskienė, pianistai R.Apeikutė ir M.Motiekaitis po koncerto Čikagoje, 1985 metais

PAGERBTAS KOVOTOJŲ UŽ LIETUVOS LAISVĘ ATMINIMAS

Gruodžio 18 d. Vilniuje paminėta diena, kai prieš 55 metus - 1941-ųjų gruodžio 18 dieną - Gorkio kalėjime buvo sušaudyti Lietuvos aktyvistų fronto karinio štabo vadovai. "Nežinomi jų kapai yra toli nuo mūsų, tačiau šie patriotai visuomet bus kartu su mumis", - kalbėjo Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis minėjime

prie Gedimino prospekto 29-ojo namo, ant kurio pritvirtinta paminklinė lenta liudija, jog šiame pastate veikė Lietuvos aktyvistų fronto karinis štabas. Lietuvių aktyvistų frontas - pirmoji rezistentų organizacija, kovojusi prieš okupaciją ir siekusi atkurti Lietuvos nepriklausomybę. 1940-1941 metais veikusio sambūrio nariu galėjo tapti

bet kuris lietuvis, pasiryžęs aktyviai siekti Lietuvos nepriklausomybės ir dėl jos aukotis. Fronto dalyviai parengė 1941 metų birželio sukilimo planą ir drauge su kitais kovotojais jį sėkmingai įvykdė, į savo rankas paimdami Kauną bei Vilnių, visos šalies gyventojus ragindami ginklu siekti nepriklausomybės.

DAR APIE 1941 METŲ SUKILIMĄ

Algirdas Zenkus

Praėjo 55 metai nuo vokiečių-sovietų karo pradžios, bet daug lietuvių vis dar prisimena tą spontanišką, galima sakyti jaunuolišką sukilimą ir atsikratymą nuo okupanto jungo. Tą įvykį skirtingi asmenys skirtingai ir vertina. Tačiau niekas negali pažeminti ar paneigti to įvykio svarbos lietuvių tautos gyvenime. Apie šį tautos sukilimą buvo daug rašyta periodinėje spaudoje ir atskirose knygose. Man asmeniškai įdomesnis A. Dundzilos straipsnis "Dirvos" Nr. 25, kuriame jis aprašo savo - devynmečio - pergyvenimus. Man, tada buvusiam jau devyniolikmečiu, teko ne tik matyti, pergyventi, bet ir būti sukilėlių gretose.

Gal ne visai pilnai sutikčiau su P. Naručio teigimu, kad aktyvistų štabas Kauno Žaliakalnyje, nutarė pradėti sukilimą. Tokių štabų po visą Kauną skaičiuojama virš dešimt, kurie tarpusavyje jokio ryšio neturėjo. Kur tik susidarė drąsulių būrelis, ten ir prasidėjo sukilimas. Tik po kelių dienų Kauno sukilėlių veikla konsolidavosi.

Taip pat norėčiau priminti, kad Žaliakalnio milicijos būstinė Savanorių prospekte, jau 22-ros ryte buvo užimta būrio jaunuolių. Tačiau 23-čios dienos rytą, masiškai traukiantis sovietų kariuomenei, saugumo sumetimais buvo apleista.

Pamenu gana įdomų nuotyki. Kaune sklido gandai, kad NKVD daliniai, prieš pasitraukdami, susprogdins tiltus ir užnuodys Kauno vandenį. Žmonės darėsi geriamo vandens atsargas. Besitraukiančiai "nenugalimajai armijai", žmonės padėjo ant šaligatvių kibirus vandens atsigerti, nes kareiviai buvo išvargę ir godžiai gėrė. Tuo metu išbėgusi į gatvę moteriškė rusiškai rėkė kareiviams, kad negertų, nes vanduo - užnuodytas. Tačiau kareiviai nekreipė dėmesio ir vandenį gėrė, kol vienas iš vyresniųjų karininkų kibirus išspardė ir pagrasino savo ginklu. Tiltai iš tikrųjų buvo sprogdinami, bet vandens užnuodijimas nepasitvirtino.

Didžiulis partizanų būrys susiorganizavo Žaliakalnyje Darbininkų gatvės pradžios mokykloje. Ten nepriklausomybės metais Tvirtovės kuopos šauliai pušrūsyje turėjo savo štabą. Ten įsikūrė ir partizanų štabas, kuriam vadovavo karininkas Jankauskas. Kurie turėjo

ginklų, juos atsinešė su saviimi, tačiau daugiausiai buvo gauta iš pačių raudonarmiečių, kurie savo ginklus mainė į duoną ir cigaretes. Jie traukėsi pakrikę, be rikiuotės.

Atėjo žinia, kad Jonavos gatvė traukiasi didžiulis sovietų karių dalinys su artilerijos pabūklais, gurgulėmis ir kulkosvaidžiais. Buvo gautas įsakymas nuvykti prie Neries pakrantės kalvų ir išžvalgyti padėtį. Atsirado per dešimt savanorių. Už universiteto klinikų dar buvo užsilikęs nuo caro laikų išmūrytas kulkosvaidžių lizdas. Iš ten matėsi visa Neries pakrantė. Sovietų dalinys išsėjo. Kad pagreitintume jų pasitraukimą, mūsų vyrukai paleido kelias salves. Šie pradėjo atsisiaudyti, net panaudodami minosvaidį. Mums nieko neliko daryti, kaip panaudoti visą ugnį, kokią tik turėjome. Visa tai užtruko apie pusvalandį. Raudonarmiečių dalinys skubiai pasitraukė. Mūsų būrelis nenukentėjo ir visi grįžome į būstinę. Kitame susirėmime žuvo mano pažįstamas jaunuolis Opas. Būdinga, kad jis žuvo, dėvėdamas skautišką uniformą.

Didesni ir mažesni susirėmimai vyko ir kitose Lietuvos vietovėse. Pasižymėjo šaulys Justinas Vareikis, kuris suorganizavo partizanų būrį Jonavos apylinkėje. Prieš savaitę laiko ištrūkęs nuo išvežimo į Sibirą, jis slapstėsi iki karo pradžios. Ignalinos ir Švenčionių apylinkėse veikė nemažas partizanų būrys, vadovaujamas Kazio Veikučio. Jie įvairiomis užtvaromis blokavo pasitraukimo kelius. Raudonoji armija turėjo palikti begales pabūklų ir nešdintis pėsčiomis į rytus.

Kadangi girdisi balsų dabartinėje Lietuvos spaudoje, esą 41-ųjų metų sukilėliai prisidėjo prie žydų genocido, turiu pasakyti, kad sukilėlių tikslas buvo išvyti okupantų armiją iš savo krašto ir atstatyti Lietuvos nepriklausomybę. Įvairūs "aparatai", tarp kurių buvo ir žydų, pirmąją karo dieną išsinešdino Maskvos link. Tik kuomet atvyko vokiečių civilinė valdžia, žydai buvo "apgyvendinti" Kauno bei Vilniaus getuose. Pasakojama, kad keletas vyresnio amžiaus žydų vaikščiojo, prisisekę Vyties Kryžius, o kiti DLK Gedimino ordinus, kuriais jie buvo apdovanoti už įvairius nuopelnus Lietuvos labui. Be abejo, tokių buvo tik maža saujelė.

PRIVATIZACIJA – "PRICHVATIZACIJA"

Sovietinės okupacijos laikais apie 90% tautos nekilnojamo turto buvo nacionalizuota – iš žmonių atimta. Nors Lietuva ir nėra turtingas kraštas, tačiau vis tiek tai sudarė ne vieną bilijoną litų. Sovietinio jungo atsikračius, reikėjo ir nacionalizuotą turtą sugrąžinti, kad žmonių skriaudos nors iš dalies būtų atitaisytos, kad būtų atkurtas socialinis teisingumas. Buvo nutarta visą nacionalizuotą ir valstybinį turtą privatizuoti. Žmonėms buvo išdalinti investiciniai čekiai, kad visi turėtų vienodą teisę į privatizuojamą turtą.

Atrodytų, kad visa tai nors ir sumažintomis kainomis pardavus, buvo galima daugelį socialinių problemų išspręsti. Pirmiausia reikėjo tremtinius grąžinti ir padėti jiems įsikurti, o taip pat tinkamai išspręsti senų žmonių ir vaikų – našlaičių klausimą. To viso nebuvo padaryta. Milijoniniai objektai buvo privatizuoti, o valdžios kišenės kaip tuščios buvo, taip ir liko. Todėl ir numatytos socialinės lygybės nebuvo pasiekta. Tik per trumpą laiko tarpą atsirado daug naujų turtuolių.

Norint privatizuoti butą, reikėjo gyventi pastate, kuris buvo numatytas privatizavimui. Daugelis jaunų šei-

Juozas Žygas

mų gyveno pas tėvus arba uošvius, tad tokie irgi neturėjo teisės į privatizaciją. O daugiausia tuo pasinaudojo buvusi nomenklatura ir kolonistai, kurie buvo atsiųsti lietuvių vietą užimti. Jie gyveno geriausiuose butuose, o tuometinė Lietuvos valdžia, visiems be išimčių pilietybę ir investicinius čekius davė.

Įmonių darbininkai, kurie turėjo tapti dalininkais, tuos investicinius čekius už dešimtadalį nominalinės kainos pardavinėjo, nes direktoriai sąmoningai įmones į bankrotą vedė ir čekius už kapeikas ar "vagnorkas" supirkinėjo. Lietuvos spaudos puslapiai mirgėte mirgėjo investicinių čekių pirkėjų skelbimais. Tie, kurie prie turto privatizavimo buvo, tai dar rubliais butus ir įmones privatizavosi. Sovietiniais laikais krašto viduje rublio vertė buvo aukšta. Tad ir butų, ypač skirtų aukštesniems pareigūnams, buhalterinė vertė buvo gana žema. Tokie butus "privatizavosi" už keiliolika šimtų rublių. Už tai dabar, kuomet reikia savo turtą nurodyti – tai daugelis Seimo atstovų ar šiaip valdžios pareigūnų, yra neįtikėtinai neturtingi. Daugelis sa-

vo turtą įvertina vos kelis tūkstančiais litų. Atrodytų, kad jie yra nepakeičiami idealistai ir "tautai tarnaudami" nieko neužsidirbo. Bet, realybė yra visai kita, nes instrukcijose, kuriomis savo turtą įvertindami naudojosi, buvo nurodymas: "rubliais mokėtą sumą padalinti iš šimto".

Galbūt dar visi atsimename "Literatų" kavinės Vilniuje privatizavimą už 8000 litų. Kaip prof. V. Landsbergis nurodė, "Literatų" kavinė buvo "holding co", po kurios kepure daug kito turto paslėpta. Už tai jis ir sakė: "Kas dabar galėtų paneigti, kad ministras pirmininkas A. Šleževičius kokio 100,000 litų neuždirbo".

Maždaug prieš savaitę laiko skaičiau apie naują privatizacijos ratą už pinigus (gali dalyvauti ir užsieniečiai). Mane nustebino, kad tarpe kitų objektų buvo, kaip rašoma rusų teatro (manėčiau lenkų teatro "Lutnia") priekinė pastato siena, įvertinta 8,200,000 litų. Gal atsimenate, kad netoli Ukmergės Radvilų dvaro centras su rūmais, pagalbinais pastatais ir parku buvo privatizuotas už 11,000 litų. O čia tik už vieną sieną norima apie 8 milijonus litų! Gal todėl ir užsieniečiams leidžiama dalyvauti.

KELIONĖ Į SĖKMĘ Tu ir Dievas

Mirtis

"Jei esi gyvas – tai ženklas, kad tavo misija šioje žemėje dar nebaigta." – rašė Richard Bach

Galutiniai terminai padeda mums atlikti tai, ką reikia, o pats tikriausias iš tų terminų yra mirtis. Mums belikę tik kažkiek laiko, kad padarytume, ką norime, ką privalome. Esame dar jauni, tačiau kiek turime laiko?

Daug žinoma apie žmones, patyrusius klinikinę mirtį ir sugrįžusius į gyvenimą. Visų pasakojimai – panašūs. Jie sakosi po mirties patyrę tiek meilės ir skausmo, kiek būdami gyvi suteikė kitiems. Štai kodėl nuostabi mintis yra elgtis su kitais taip, kaip nori, kad su tavimi elgtųsi. Netgi jeigu žmonės neatsako tau tuo pačiu, atlygis po mirties vertas pastangų.

Mums numirus, medžiai stovės kur stovėję, bet mūsų čia jau nebebus. Reikia pamatyti juos, kol galime. Reikia pamatyti visa, kas natūralu, gražu. Žmonės. Neįtikėtina, kad kai kurie žmonės kabina ant kambarių sienų paveikslus, kur pavaizduotos gėlės, vandenynas ar jų šeima, tik todėl brangūs, nes visų pirma labiausiai vertina pinigus. Ką jie sau galvoja?

Mums mirus, žmonės, kuriuos paliksime – su tuoktinis, vaikai, draugai – prisimins mus tokius, kokie buvome. Dažniausias tai bus išreikšta vienu sakiniu, pavyzdžiui: "Jis buvo kilnus, malonus žmogus", arba "Ji buvo graži, mylinti moteris". Ką norėtum, kad pasakytų apie tave?

Reziumė

Šiame skyriuje kalbėjome, kad religijos išpažinimas nepakeičia meilės Dievui ir artimui. Ar labai tikime, atspindi tai, kaip gyvename kiekvieną dieną. Net jeigu mūsų artimieji netiki į

Dievą, tai neatleidžia nuo pareigos ieškoti Jo patiemis. Tik suradę Dievą, galime jaustis tikri dėl savo svajonių bei sprendimų.

Žinome, jog maldos yra veiksmingos. Tai buvo įrodinėjama per amžius. Žinome, jog Biblija, nors iš pažiūros pasenusi, gali atsakyti į mūsų klausimus, jeigu ieškosime atsakymų. Žinome, jog turime talentus, kuriais privalome pasinaudoti, kad išsipildytų mūsų svajonės ir patirtume pasitenkinimą. Nors gyvenimas sudėtingas, mums labai padeda tylus proto balselis. Jei klausysime jo, mūsų siekiai bei troškimai, kad ir kokie dideli bebūtų, išsipildys daug greičiau.

Patyrinėjome, kaip tobulinti save ir savo ryšį su Dievu. Kitame skyriuje panagrinėsime, kokie svarbūs mums kiti žmonės ir kaip užmegzti su jais geresnius santykius.

Redakatoriaus priešrašas:

Sveikiname mūsų nuolatinę autorę – skyrelio jauniejiems "Dirvos" skaitytojams vadovę Raimondą Mikatavę, kurios knyga "Tavo kelionė į sėkmę" 1996 metais buvo išleista ir anglų, ir lietuvių kalba. Neseniai gavome dar spaustuvės dažais kvepiančią jos knygą, kurią Lietuvoje išleido Kauno "Šviesos" leidykla. Tai iš tikrųjų graži pačios autorės sėkmė. Be to, jau ne kartą "Dirvoje" radote Raimondos patarimus naujakuriams. Jie labai svarbūs kiekvienam jaunam žmogui. Malonu pažymėti, kad ir vyresniojo amžiaus skaitytojai su įdomumu nagrinėja Raimondos straipsnius, gyvai juos aptaria ir kitiems pataria perskaityti.

SĖKMĖS JUMS, RAIMONDA, Naujuose 1997-uose metuose. Iki pasimatymo visuose 50-tyje "Dirvos" numerių, kurie pasieks mūsų skaitytojus kitais metais.

SUDARYTA NAUJA ALT VALDYBA

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas prof. Jonas Račkauskas, Ph.D., Litt. D., praneša visuomenei naujosios 1996-1997 metų ALT valdybos sudėtį. Ji buvo sudaryta gruodžio 7 d. tarybos posėdyje Čikagoje.

Grožvydas Lazauskas, ką tik atsisakęs pirminko pareigų, bus pirmasis vicepirmininkas. Keturi vicepirmininkai tvarkys specifinius reikalus: Petras Bučas – finansinius, Kostas Burba –

organizacinius, Vytautas Bildušas – informacinius ir Vytautas Jokubaitis – specialiuosius. Stasys Dubauskas bus sekretorius, o Viktoras Naudžius – išdininkas.

Be jų, Amerikos Lietuvių Tarybą sudaro šie nariai: Stanley Balzekas, Jr., Stasys Briedis, Vytautas P. Dargis, MD, Jeronimas Gaižutis, adv. Saulius Kuprys, Bronė Motušienė, Ph. D., Kazimieras Oksas, Evelyn Oželis ir Birutė Skorubskienė.

ALT patikėtiniai yra Teodoras Blinstrubas, Viktoras Motušis, Jonas Valaitis, MD, ir Peter Zansitis, Ph. D. Kazys Bobelis, MD yra garbės pirmininkas. Garbės taryba sudaro Teodoras Blinstrubas, Alena Devenis-Grigaitis, prel. Juozas Prunskis, J.C.D., ir Anthony J. Rudis.

Amerikos lietuvių Tarybai Vašingtone atstovauja Jonas Genys, Ph.D., o Vytautas Radžius yra būstinės vedėjas Čikagoje.

ŠIŲ LAIKŲ KNYGNEŠIAI

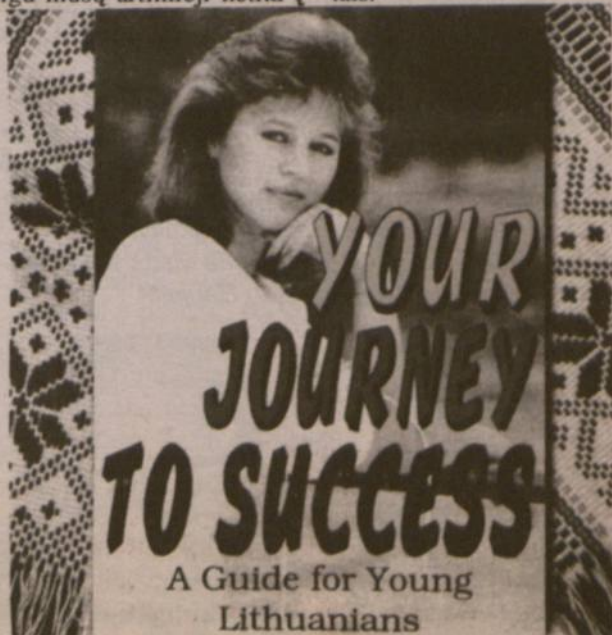
Petras Kliorys, Euclyd, OH, pirmasis atsiliepė į Lituanistikos tyrimo ir studijų centro (LTSC) atsišaukimą, kuriame prašėme visuomenės paramos, kad galėtume Lietuvos bibliotekoms suaukotas knygas pergabenti per Atlantą. Jis rašo: "Atsiliepdamas į "Draugo" (No. 229) laiškų skyriaus straipsnį, kad knygos į Lietuvą pačios nenuplauks, siunčiu \$50.00 asm. čekį šiam reikalui pa-

remti".

Prof. dr. Jonas Račkauskas, LTSC pirmininkas vertina šių pastangų rėmėjų – pirmūnų Petro ir Jadvygos Kliorių auką, tikėdamasis, kad jų pavyzdžiu paseks ir kiti tautiečiai. Atviros Lietuvos Fondui ir M. Mažvydo Nacionalinei Bibliotekai šiam tikslui skiriant po \$2,000, Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centras turi surinkti irgi

apie \$2,000, kad geradarių paaugotos knygos ir moksliniai žurnalai, taip reikalingi įvairioms Lietuvos bibliotekoms, galėtų iš Čikagos pasiekti Vilnį.

Tai būtų jau aštunta Lituanistikos tyrimo ir studijų centro suorganizuota JAV lietuvių ir nelietuvių suaukotos literatūros siunta Lietuvon. Iš viso LTSC yra tenai persiuntęs virš 320,000 svarų knygų ir periodikos.

NAUJUOSIUS PASITINKANT

Jonas Jasaitis

Naujųjų Metų proga dera dar kartą ištarti padėkos žodžius mūsų darbštiesiems autoriams ir kitiems talkininkams: Algirdui Pužauskui, Juozui Žygiui, Vladui Vijeikiui, Reginai Mikatavage, Edvardui Šulaičiui, Reginai Juškaitei, Jurgiui Janušaičiui, Vytautui Šeštokiui, Aurelijai Balašaitienei, Gerardui Juškėnui, Vladui Bacevičiui, Henrikui ir Stefanijai Stasams, Algirdams – Bielskui ir Gustaičiui. Žinias iš Lietuvos redakcijai pastoviai teikė Nepriklausomybės atstatymo akto signataras Leonas Milčius ir Lietuvos Respublikos Seimo darbuotoja Vilija Grincevičienė. Daug kartų "Dirvoje" matėme Aldonos Miškinienės, Juozo Šulaičio,

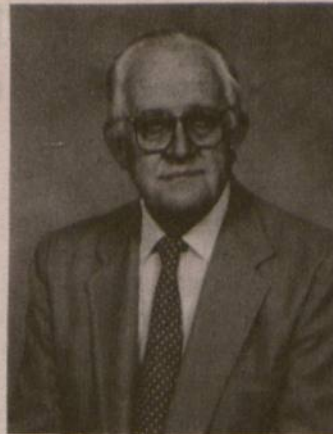
Irenos Kriaučeliūnienės rašinius. Nemaža skaitytojų nuoširdžiai džiaugėsi jaunosiomis mūsų autorėmis Dalia Šilienė ir Beata Čiurlionienė, praturtinusioms laikraštį naujomis temomis. Tikimės, kad jaunųjų korespondentų gretos netrukus dar pasipildys iš tų lietuviukų, kurie jau Amerikoje gimė ir užaugo.

Šiomet pergyvenome labai skaudų įvykį, kai buvo pavogta arba sudaužyta visa laikraščio leidybai reikalinga aparatūra. Bet jūsų, mielieji skaitytojai ir rėmėjai, dėka "Dirvos" leidimas nė savaitei nesustojo. Iš tos nelaimės pakilome tik labiau užsigrūdinę. Deja, dar negaliu jums pasakyti, kas šio šlykštaus nusikaltimo užsakovai ir vyk-

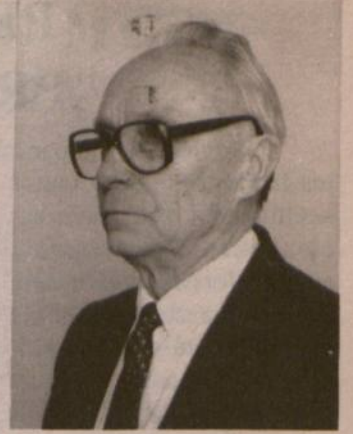
dytojai. Tačiau tegu nusikaltėliai nemano, kad jie – saugūs. Tiesa vis tiek išaiškės.

Labai norėčiau padėkoti Amerikos Lietuvių Tautinei sąjungai, ryžtingai mus parėmusiai, ypač jos vadovui dr. Leonui Kriaučeliūnui. Ačiū "Vilties" draugijos vadovams – Algirdui Matulioniui ir dr. Viktorui Stankui. Itin pravertė "Draugo" vyr. redaktorės Danutės Bindokienės patarimai. Naujųjų metų proga jai ir kitiems lietuviškųjų leidinių redaktoriams linkime gražios kūrybinės sėkmės.

Geros sveikatos, pakilios nuotaikos ir visokeriopos sėkmės Jums, mūsų skaitytojai ir nuoširdūs rėmėjai!

Algirdas Pužauskas

Juozas Žygas

A.M. Balašaitienė

Henrikas Stasas

Dr. L. Kriaučeliūnas

I. Kriaučeliūnienė

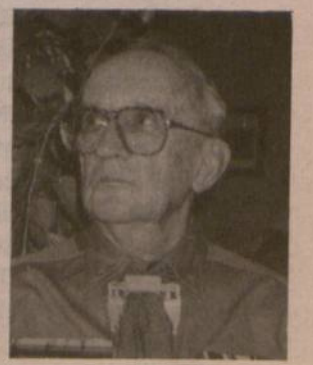
Dr. V. Stankus

A. Matulionis

Dr. Leonas Milčius

Gerardas Juškėnas

Juozapas Dirvonėnas

NAUJAMETĖS MINTYS

Balys Skudutis

Kiekvienam ateina kvailų minčių, bet protingieji jas nutyli.

Galvą daugelis pameta, bet kad ją kas atrastų – neteko girdėti. Gal rasite 1997-tais?

Pagalvokim apie laimę. Jos linkime visiems. Tačiau kiekvienas skirtingai ją supranta. Antai, Amerikoje laimė yra tada, kai žmogus laimi loterijoje ar arklių lenktynėse milijonus dolerių, kuriuos investuoja į biznį. Vėliau toks laimingasis ištaigingai išgyvena ligi mirties. Rusijoje – didelė laimė yra tada, kai KGB pasibeldžia į duris ir ieško ko nors kito, o ne tavęs. Lietuvoje laimė apsilanko tada, kai ir nemokėdamas rašyti, patenki į Seimą, važinėji Mercedes ir, kai tavo pagauna eikvojant valdžios turtą, laimingai išvyksti į užsienį ir patogiai apsigyveni Floridoje.

Atsargumas – tai toks dalykas, kai žinai, kad neklysti, bet, dėl visa ko, pasiklausai žmonos.

Per Naujus Metus linkime visiems geros sveikatos, bet niekas nepasiūlo geriausio būdo svoriui numesti. O tai labai paprasta: valdyti – viską, ką tik nori, iš visko, ko nemėgsti!

– Kas yra nekilnojamas turtas?

Tai lietuviška knyga ant knygų platintojo stalo. Tačiau linkime, kad daugiau skaitytojų įsigytų tą "nekilnojamą turtą" ir turėtų savo knygynėlyje ir širdyse. Linkime, kad 1997-aisiais būtų daugiau skaitytojų.

Su šiais linkėjimais sveikiname visus savo skaitytojus: šviesių, kultūringų, sveikų Naujųjų!

Dalia Šilienė

R. Mikatavaga

Regina Juškaite

Vladas Bacevičius

MIČIŪRINO MOKSLAI

Triūsė Sovietijoje draugas Mičiūrinas, kryžmino karklus su kriausėm Mandžiūrijos. Sakė: karklynai virs soday puikiais, Šalį užversime vaisiais skaniausiais.

Kai iš to triūsio tik šnypštas išėjo, Amerikon bėgti Ivanas turėjo. Sukryžminti "turkey" su "cow" negalėjęs, Lingvistikoj bando jėgas išradėjas.

Lietuvių ir anglų raidynus sumaišęs, Mičiūrinas puskalbės kepa ragaiš, Ir į darbų parodą žmonės sukvietęs, Juos moko rašyti: "cleveland – iečiai".

Šitoj parodoj prie kavos mus pakviečia Ir net aptarnauja "chi-chi-chicag – iečiai", Prie kito stalelio keistai susispietę, Jau "džiūsu" gaivinas keli "new york – iečiai".

Los angelo kipsas net trypia "Kazoką", Tiktai "brooklyn – iečiai" dar šokti nemoka. Ir "philadelph – iečiai" dar jaučias nejaukiai, "Litveinijen vodke" tylėdami maukia.

O "americietis" labai nusigandęs: Žemėlapy Klivlendo niekaip neranda, Ir raunasi plaukus jis sau nuo galvos, Neradęs žemėlapy net ... Lietuvos...

Bet renkasi ramūs ir darbštūs lietuviai.

Už gimtąją kalbą, už tikrą jos būvį

[kovą jie kyla ir taria tvirtai:

Gana jums darkytis, keisti padarai!

Sugrįžkit prie tikrojo savo raidyno

"Mičiūrinio mokslai" juk tinka ... šiukšlynui.

Ir knygnešių dvasios šventos vedini

Mūs' tyrąją kalbą globokim visi.

Beata Čiurlionienė

Dr. A. Čepulis

Juozas Šulaitis

Ed. Šulaitis

SPORTINĖS LENKTYNĖS

Vladas Vijeikis

Klausausi radijo ir girdžiu kalbant sporto komentatorių. Paprastai jie žinomi kaip geri kalbėtojai: apie sviedinio įmetimą ar numetimą gali kalbėti valandomis. Bet šiuo kartu jis kalba apie pinigus.

Žinoma, pinigai yra pati didžiausia sporto dalis. Be pinigų niekas sviedinelių nemėto. Ir tai tik už labai gerus pinigus. Seniai, labai seniai praėjo tie laikai, kada sportininkai buvo apdovanojami laurų vainikais. Tiesa, pinigai irgi žalios spalvos, bet daug malonesni.

Na, tai klausau ir beveik savo ausim netikiu. Kritikuoja praėjusią olimpiadą. Daugiausia rengėjus, kurie beatodairiškai eikvojo vargšės Lietuvos litus. Atrodo, kad važiavo į tą olimpiadą, kas tik panorėjo. Važiavo sportininkai, kurie kažin ar verti sportininko vardo. Sunkumų kilnotojas net štangos nepajėgė pakelti. Iš maratono visi iškrito pusiaukelėje.

Negana to sportininkus (apie 50) lydėjo treneriai, sportininkų giminės. Prisiplakė taip pat įvairių sporto šakų komitetų pirmininkai su savo sekretorėmis ir palydovais. Visai tai iškilmingai procesijai vadovavo ne kas

kitas, o pats prezidentas. Jo kelionė kainavo 60,000 litų. Atrodo, kad sportuota ir rungtyniauta, kuris išleis daugiau Lietuvos išdo pinigų. Rezultatai dar neapskaičiuoti ir neaišku, kuris gaus aukso medalį.

Juos lydėjo keturi daktarai. Taip sakant: sveikame kūne sveika siela. Teko girdėti, kad Lietuvoje daktarai nori streikuoti. Permažai atlyginami. Šie keturi tikrai neturėtų prisidėti.

Labai liūdnai nuteikė tas pranešimas. Geriau jau kalbėtų apie sviedinėlį metimą, įmetimą ar prametimą. Tiek pinigų paleista vėjais. Būtų geriau pensininkams po vieną kitą litą pridėti. Tie būtų padėkoję ir geru žodžiu paminėję. O dabar užsitarnavo tik pasipiktinimą.

Nemenki olimpiniai žaidimai vyko Lietuvoje. LDDP (Lietuvos Didžiųjų Demagogų partija) lenktyniavo, kaip daugiau pasiglemžti turto, kaip daugiau pasiskolinti iš užsienio, kaip apdovanooti savo gerus draugus. Vyko estafetinis bėgimas: kas daugiau perduos vienas kitam. Linkėtina, kad naujieji vadovai neįsiveltų į tokias rungtynes. Tokioje olimpiadoje geriau pralaimėti.

Savotiškos sporto rungtynės vyko Lietuvos Seime. Kas daugiau ir daugiau kartų kalbės. Paskelbus laimėtojus – didžiausias nusivylimas. Laimėjusieji nebuvo perrinkti. Be statistinių reitingų paaiškėjo, kad piliečiai nemėgsta kalbų.

Nekalbėkite, bet veikite. Iš kalbų virvės nenuvyti. Ar supras tai naujieji Seimo nariai?

Gerb. p. Vladas Vijeiki!

Kadangi per spaudą (žr. "Dirvos" 48 numerį, 9 psl. "Pagyrimai") atsiradau Jūsų draugų tarpe, tai siunčiu Jums šio ankstyvo ryto minėtis. Dalinsiuos jomis draugiškai ir atvirai.

Gavusi "Dirvos" 48 numerį, pradėjau skaityti nuo pirmojo puslapio dr. J. Jasaičio labai reikalingas išeivijos lietuviams žinias apie LDDP "reikalingumą" Lietuvai, apie tai, kas iš tikrųjų sugriovė Lietuvos kaimą, toliau "Susikaupimo metą", Juozo Žygo drąsius žodžius apie pasibaičiusius LDDP vogimo metus ir praskolintą Lietuvą. Toliau per "Lietuvos gyvenimo atspindžius" ir "Portugalijos kelius" – "Dirvos" puslapiais – keliu į Dievą (7 psl.). Tada pro "Frontą" (8 psl.)... Ir štai Jūsų mintys, taip gausiai pabertos man, nors ir iš tolo, nors ir nepažįstamai, tačiau atsiradau Jūsų draugų žurnalistų tarpe. Ačiū Jums! Ir apie tai skaitys visas pasaulis! VISAS DIDELIS PASAULIS!

DRAUGYSTĖ

Šiais laikais gal taip ir teisingiausia iš tolo būti draugais, nes ir su pažįstamais per artima draugystė yra pavojinga. Todėl girtinas būdas sveikinti draugus ne ištisiant ranką, o pasiunčiant atvirutes... iš tolo... ir tik savo inicialus pasirašant (gal dar pavarde). Daugiau nežodžio, idant neatsirastų nereikalingų minčių... Todėl siunčiu nors ir pavėluotai kalėdinę atvirutę su didžiausiu glėbiu linkėjimų nepavargti visiems, rašantiems į "Dirvą" TIESOS žodžius apie mūsų gimtinę Lietuvą. Įvairių LDDP patikėtinių ir atstovų, siunčiamų į užjūrį, klaidinamai išeivijai labai reikia tokios informacijos, kuri yra teikiama "Dirvos" puslapiuose. Dabartinio Lietuvos prezidento medaliai gal nebus taip gausiai dalinami išeivijos vadovaujantiems lietuviams, vėl laimėjus Lietuvos doriesiems. Norėjau trumpai pasakyti: PAGARBA "Dirvos" laikraščio redaktoriui ir visiems rašantiems, kad jie neišmainė TIESOS į medalius (gal jų net nepriėmė).

O jums, mielas p. Vladas Vijeiki, linkiu ir toliau mus gydyti savo humoru, idant pajustų viso pasaulio melagiai ir žmonių skriaudėjai, kad švelnus, geras tiesos žodis yra už viską reikalingiausias. Sibire tremtiniai ne daug vaistų turėjo, tačiau kai kurie išliko gyvi. Gal tai buvo fizinis, o gal dvasinis pajėgumas.

Jūsų žodžiai, skirti šypsenai "Dirvos" laikraščio pabaigoje yra lyg saldumynas su kava po skanių pietų. Ačiū Jums ir tų vardu, kurie Jums neparašo. O jų yra labai daug!

P.S. "Dirvos" laikraštį – Dr. J. Jasaičio ir Jūsų mintis skaitome Hamiltono senjorų susirinkimuose ir raginame, kad draugams užsakytų kaip kalėdinę dovaną. Ta pačia proga prašau pasiųsti šią kalėdinę dovaną mūsų giminėms, gyvenantiems Čikagoje, Cicero, jeigu jie dar patys neužsisakė (pridedamas adresas ir "money order").

Liuda Stungevičienė
Hamilton, Ont., Canada

O KAS GI TAPS PREZIDENTU?

Ponas Bražėnas labai klysta, manydamas kad p. S. Baras būtų geras prezidentas. Bet p. V. Vijeikis dar labiau suklydo, manydamas kad jis, o ne mano dėdė Florijonas turėtų būti prezidentu. (Mano giminystė su dėde yra gan artima: per kaimyno berno kūmą...). Reikėtų tik atidžiau pasižiūrėti į mūsų kandidatus, norinčius tapti prezidentu, ir visiems bus aišku kaip dieną, kad dėdė Florijonas yra vienas iš solidžiausių tarp labai norinčių būti prezidentu.

Pirmiausia, čia ne dainavimo reikalas. Tad jeigu p. Baras ir geriausias balsą turėtų, dar nereikia kad jau tinka į prezidentus. Juk yra ir daugiau su didelėmis kakarinėmis, bet jie geriau tinka į inžinierių kvartetus, o ne į prezidentus. O ponas Vijeikis iš karto prisipažino, kad mėgsta spurgus. Ir dar su blynais... Bet ar tai prezidentiškumas? Gavęs didžiulį kadilaką, pridarytų daugiau bėdų Vilniuje, negu Brazauskas su savo vėliavomis.

Kad Eidintą uždarytų į kokį istorinį institutą, tai nebūtų blogai, bet kas gi tada pranešinė visuomenei apie ambasados nuveiktus darbus? Bet čia menka bėda: naujų ambasadorių yra pilna Čikagoje ir Los Andželeje. Ir ne tik ten.

Bet gi su ordinais

taip nesidaro. Tik pagalvokit: "vaikams išdalinsiu". Juk čia ne vaikų žaidimas, ypatingai kada yra toks didelis pareikalavimas. Ordinus reikėtų išdalinti ALT-os ir Bendruomenės veikėjams, kurie jų norėjo, bet dar negavo. Ir daugiau ordinų nebeužsakinėti, nes visi buvę kolaborantai ir VLIK'o vadovai savo apdovanojimus už narsumą jau yra gavę.

Nagi ir pono Vijeikio sąlytis su mafijozais nėra viena iš jo skaisčiausių ypatybių. Bet kas "galėtų paneigti", kad šie ryšiai nepadedą iškilti į paviršių? Be to, ponui Vijeikiui tuojau pat reikėtų pirkti ilgas kelnes ir daug briliantų pasiūsiuosiems plaukams priglostyti... (Jei "Dirvoje" yra vėliausia jo nuotrauka...)

Dar blogiau su ta vadinama "prichvatizacija". Maniau, kad tik ten prinokę "burokėliai" tuo užsiiminėja. Pasirodo ir ponas Vijeikis jau trina rankutes, kad kaip nors suspėtų nors seną meno mokyklą nusiprivatizuoti. Taip žmogus ir pamatai, dėl ko jis ir nori būti prezidentu.

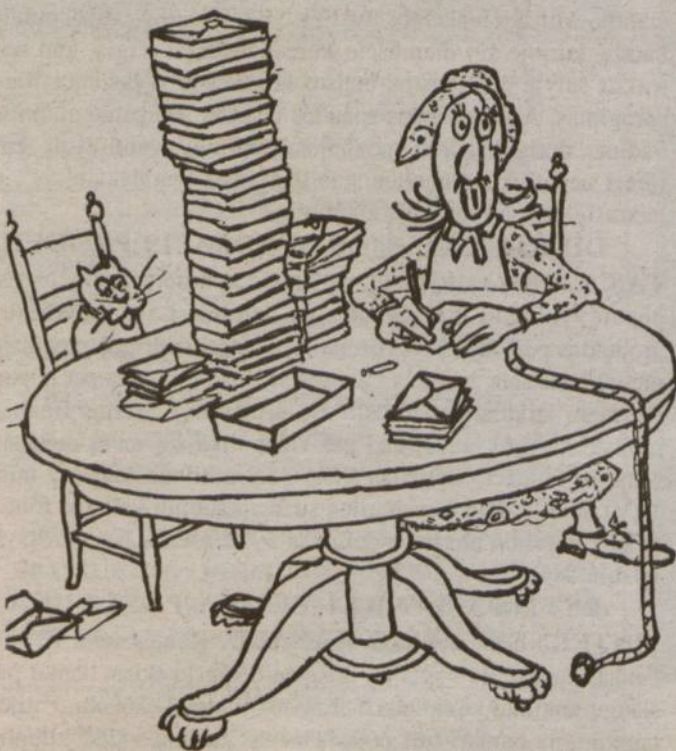
Galų gale ir su tais raktais. Dar nespėjo gauti, o jau pametė! Ar tai prezidentiškumas? Gal dar ir tikėtų šiaip taip į ministerių pirminką. Juk visi ministeriai turi raktus, tai jau kuris nors ir jį įleis.

O stoka valstybiškumo aiškiausiai pasireiškia, skiriant dėdę Florijoną ambasadorium į Vašingtoną. Tai tiesiog įžeidimas! Ir po viso to, kai pas Florijoną išgerta šitiek konjako. Tiesiog nešvanku skirti jį tokioms menkoms pareigoms!

Dabar žvilgtelėkim į dėdės Florijono nenublanksnčias kvalifikacijas. Tai tikrai gili ir plačia erudicijos žmogus: gėrė ir tebergeria "Four Roses" ar "Martell" be jokio skirtumo ir nesiraukdamas. Jam ir spurgų nereikia, jei tik yra silkutė.

Iki pat širdies gelmių tolerantiškas net ir taip pat manantiems. Per daugelį metų diplomatiškai išsaugojęs ir pono Vijeikio fizionomiją, nors daug kartų ir jam jau rankos niežtėjo. Be to, jis mieliai sutiktų važinėti su į darbą gaisrininkų mašina, jei tik turėtų blyksnčias šviesas ir garsią sireną.

(Bus daugiau)

A.A.ZIGMAS DAUTARTAS

Šeštadienį, gruodžio 14 dieną Meridia ligoninėje pasimirė Zigmas Dautartas, giliame liūdesy palikęs savo žmoną Madeleinę, keturis sūnus, dukrą ir du brolius. Gimęs 1920 metais Šilėlyje, kur augo ir brendo nuostabiai gražios gamtos aplinkoje, baigęs gimnaziją, įstojo į Vilniaus miškininkystės mokyklą. Okupacijų audros nesužalojo jo dvasios, bet jame sukėlė gilius patriotiškus jausmus, kuriais vadovaudamasis jis tapo partizanų. Kai prieš

A.† A.

ALBINUI KARSOKUI

mirus, širdingai užjaučiame jo žmoną, mielą GENOVAITĘ, sūnus KĘSTUTĮ ir ALGĮ, dukrą RITĄ ir jų šeimas

Juozė ir Jonas Daugėlai

Florida

Mūsų jaunystės draugei, Genutei Naumanaitei – Karsokienei, jos mylimam vyrui,

ALBINUI KARSOKUI

nelauktai mirus, jai, jų dukrai ir sūnams reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime

*Roma Degesienė
Malvina Švarcienė*

A.† A.

AGNAI JONAITIENEI

mirus, jos vyrą, mūsų organizacijos garbės narį ANTANĄ JONAITĮ ir jo artimuosius nuoširdžiai užjaučiame

LKV sąjungos "Ramovė"
Cleveland'o skyriaus nariai

A.† A.

AGNAI JONAITIENEI

mirus, jos vyrui ANTANUI reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime

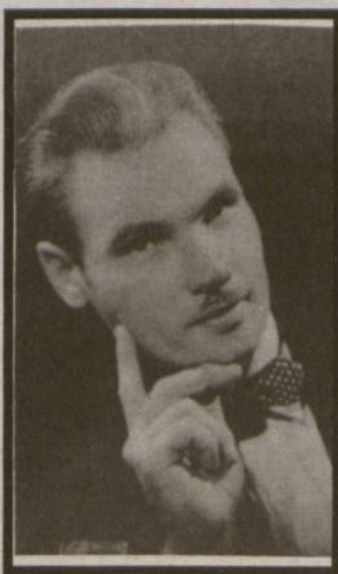
Vincas ir Nora Čečiai
Vytautas ir Janina Januščiai
Genovaitė Karsokienė
Vytautas ir Julija Stuogiai

A.† A.

VLADISLAVAI EIDRIGEVIČIŪTEI- MACIJAIUSKIENEI

į Dievo karalystę išėjus, dukrą Kristiną ir žentą Romą Špokus, sūnų Vladą ir marčią Henni, jų šeimas ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

*Jadvyga Budrienė
Liongina Nagevičienė
Eugenija Mažonienė
Irena Rozakis*

daug metų lankiausi jo jaukiuose namuose, apsuptuose žaviais medelynais ir Dievo Motinos skulptūromis, jis man parodė dalį savo stebuklingai išsaugotų archyvų, kuriuose buvo ir 1944 metų rugsėjo 19 dieną kapitonų Čėsnos ir Jatulio pasirašytas pažymėjimas, įgaliojantis jį verbuoti savanorius. Medelyne, anot jo paties žodžių, buvo auginama arti penkių dešimčių rūšių augalų, "nuo ąžuolo iki rozės".

Sovietinei armijai antrą kartą grįžtant į Lietuvą, Zigmas pasitraukė į Vokietiją, įstojo į Freiburgo universitetą ir jį baigė 1950 metais, įgydamas miškininko diplomą. Sukūręs šeimą atvyko į JAV ir, 1952 metais Orville apylinkėje įsigijęs šimtą akrų žemės, užveisė pavyzdinį miško ir dekoratyvinių augalų medelyną, kuriuo gėrėjosi net Ohio valstijos gubernatorius, po šio apsilankymo pakvietęs jį į Ohio valstijos Gamtos Apsaugos tarybą. Cleveland lietuviai didžiavosi jo paskyrimu, kurį oficialiai patvirtino Ohio senatas. Z. Dautartas buvo prisaikdintas trijų metų kadencijai.

Šalia mokslinių eksperimentų su įvairiais augalais, jis Cleveland Valstybiniame universitete kelis metus dėstė augalų sistematiką, patologiją ir dekoratyvinių aplinkos tvarkymą.

Nežiūrint didoko nuotolio, kol jis jautėsi gerai, Zigmas Dautartas nepraleido mūsų tautinių švenčių minėjimų. Prieš kelis metus jis buvo ilgesniam laikui išvykęs į Lietuvą talkininkauti Lietuvos miško atgaivinimo ir augmenijos bei gamtos aplinkos pagerinimo darbuose.

Su gilia užuojauta Madeleinei Dautartienei, jos vaikams ir anūkams, linkime, kad Zigmui Dautartui būtų lengva Amerikos žemėlė. O meilė Lietuvai buvo visada gyva jo širdy, ką jis įrodė savo jaunystėje buvęs partizanų eilėse.

KAIMYNŲ NAUJIENOS

GUDIJOS (BALTARUSIJOS) UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA - PRIEŠ UŽSIENIO ŽURNALISTUS. Baltarusijos užsienio reikalų ministerija (URM) paskelbė oficialų pareiškimą, kuriame išpėjama, kad bus imamasi priemonių prieš užsienio žurnalistus, "neobjektyviai vaizduojančius padėtį šalyje". URM pareiškime priekaištauja "kai kurioms užsienio visuomenės informavimo priemonėms, platinančioms melagingą informaciją apie visuomeninę ir politinę situaciją Baltarusijoje". Pareiškimas baigiasi grasinimais, adresuotais Baltarusijoje akredituotiems užsienio visuomenės informavimo priemonių atstovams: jeigu jie "sąmoningai platins neobjektyvią informaciją apie politinę padėtį Baltarusijos Respublikoje", tai bus "imamasi įstatymo numatytų priemonių".

GUDIJOJE TEISIAMAS POETAS. Vitebske vyksta jauno baltarusių poeto Slavomiro Adamovičiaus teismo procesas. Menininkas buvo suimtas prieš devynis mėnesius už tai, kad parašė eilėraštį "Užmušk prezidentą", kuriame nekalbama apie konkrečius asmenis. Kalėjime poetas kelis kartus badavo. Šie bado streikai būdavo nutraukiami tik tada, kai S.Adamovičiui jau reikėdavo medikų pagalbos.

Prasidėjusį teismo procesą, kuriame poetas kaltinamas "raginimu nuversti dabartinę valdžią", S.Adamovičiaus gynėjas pavadino "užsakytu". Šiai nuomonei pritaria ir nepriklausomo laikraščio "Naša niva", kuriame S.Adamovičius išspausdino daug savo kūrinių, vadovai. Oficialiai aiškinama, jog teismo procesas vyksta Vitebske todėl, kad eilėraštis "Užmušk prezidentą" pirmą kartą buvo išspausdintas Vitebsko nepriklausomame laikraštyje "Vybor". Bet opozicija mano, jog šis faktas valdžiai buvo tik dingstis neteisti Minsko gyventojų S.Adamovičiaus Baltarusijos sostinėje ir tuo būdu išvengti protesto demonstracijų.

SULAIKYTAS GUDIJOS OPOZICIJOS POLITIKAS. Buvusiam Gudijos parlamento pirmininkui Semionui Šareckiui neleista išvykti į Lenkiją. Pasienio kontrolės Gardino punkto vadovas Vladimiras Akimovas pasakė, jog S.Šareckio dokumentai buvo netvarkingi ir paneigė, jog tai buvusi politiškai pagrįsta akcija. Praėjusį penktadienį S.Šareckis savo automobiliu bandė kirsti Baltarusijos ir Lenkijos sieną. Tikrinant jo tarnybinių pasą, buvo nustatyta, kad ant savininko nuotraukos trūksta specialaus antspaudų, aiškino V.Akimovas. Buvęs parlamento pirmininkas, be to, jokiais dokumentais negalėjo įrodyti savo komandiruotės tikslo. "Tuo remdamasis aš nurodžiau nepraleisti jo", - sakė Gardino pasienio kontrolės punkto vadovas.

S.Šareckis yra vienas iš 89 Gudijos parlamento deputatų, kurie neteko savo mandato po lapkričio 24-osios referendumo. Jis mėgino telkti opozicijas jėgas prieš autoritarinių politikų turinčio prezidento Aleksandro Lukašenkos režimą.

GUDIJOJE NETRŪKSTA MAISTO PRODUKTŲ? Gudijoje sukaupta pakankamai pagrindinių maisto produktų, maisto kortelių įvedimo klausimas nesvarstomas ir apie jokią apsirūpinimo maisto produktais krizę negali būti net kalbos. Tai sakoma prezidento Aleksandro Lukašenkos spaudos tarnybos paskelbtame pareiškime. Šis pareiškimas - oficialiojo Minsko reakcija į Rusijos laikraščio "Izvestija" publikaciją, kurioje šio dienraščio korespondentai teigia, kad netrukus šalyje bus įvestos maisto kortelės ir įvyks socialinis sprogimas. A.Lukašenkos spaudos tarnyba straipsnio autorius vadina "nesitaikančios opozicijos, politinių avantiūristų, kuriems nepatinka situacijos stabilizavimas, garsiakalbiais", o laikraštį kaltina skaitytojų klaidinimu.

DIDĖJA LATVIJOS BENDRASIS PRODUKTAS. Latvijos valstybinio statistikos komiteto duomenimis, per devynis šių metų mėnesius bendras Latvijos vidaus produktas padidėjo 2,3 procento. Palyginti su trimis praėjusių metų ketvirčiais, bendras Latvijos vidaus produktas per tą patį šių metų laikotarpį padidėjo 3,8 procento. Latvijos finansų ministerija informavo, kad per vienuoliką šių metų mėnesių Latvijos biudžeto deficitas siekė 34,9 milijono latų (67 mln. JAV) dolerių. Pagal susitarimą su Tarptautiniu valiutos fondu (TVF) Latvijos biudžeto deficitas 1996 metais neturi viršyti 40 mln. latų.

ESTIJOS BANKAI TEIKIA PASLAUGAS "INTERNET" RYŠIO KANALU. Komerčiniai Estijos bankai pastaruoju metu vis daugiau dėmesio skiria bankų paslaugų teikimui kompiuterinio ryšio "Internet" kanalu. Estijos taupomasis bankas turi 600, "Foreks" bankas - 250 klientų, kurie naudojami tokiomis bankų paslaugomis, tačiau jų skaičius, palyginti su 30 tūkstančių kompiuterinio "Internet" ryšio vartotojų Estijoje, dar gana nedidelis.

CLEVELANDE ir apylinkėse

Dr. Viktoro Stankaus nuotraukoje – kino režisierius Vytautas V. Landsbergis pradeda rodyti filmą apie a.a. Stasį Lozoraitį

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061

Faksas: (216) 8454-9062

Dr. Gintautas Z. Sabataitis Psichologas
Priimame "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT

639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119

216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU
LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

PAGARBA ŠVIESIAM A.A.LOZORAIČIO ATMINIMUI

Kai vieną popietę man paskambino Cleveland LB apylinkės ko-pirmininkas dr. Viktoras Stankus su prašymu, kad savo pažįstamus pakviesčiau atvykti į Dievo Motinos parapijos konferencijų kambarį, kuriame bus rodomas filmas apie Lozoraičių šeimą, aš net aiktėlėjau nusigandusi. Juk iki filmo demonstravimo beliko vos dvi nepilnos dienos. Kai kurie atsiliepė gan skeptiškai, nes turėjo kitų išsipareigojimų. Bet penktadienio vakare iš keletos savo bičiulių išgirdau padėkos žodžius už kvietimą. Susirinko netikėtai gausus stebėtojų būrys. Vytautas V. Landsbergis, Lietuvos nepriklausomybės paskelbėjas bei Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio sūnus, su kuriuo žiūrovus supažindino dr. Viktoras Stankus, didelio ekrano televizijos aparate įjungė filmo kasetę. Pradžioje buvo surašyti filmo pagaminimo ir išvykos rėmėjai. Jų tarpe svarbiausią vaidmenį turinti privati "Baltijos Televizija".

Deja, literatūros teorijos žinovai pyktelėjo, ekrane skaitydami, kad filmas sudarytas iš "septyniolikos novelių", tarsi gamintojai nežinotų novelės sąvokos, nes novelė yra vieno įvykio trumpas aprašymas su netikėta pabaiga. Atrodo, kad tose "novelėse" tokių elementų nebuvo. Buvo septyniolikos istoriškų epizodų rinkinys be netikėtos pabaigos. Pradėtas laidotuvių eiseną, filmas buvo užbaigtas Danielos Lozoraitienės sentimentalio pasakojimu apie jo a.a. Stasio Lozoraičio paskutines gyvenimo akimirkas ir antkapio Putname nuotraukomis. Po dvasiškų eisenos į a.a. Stasio Lozoraičio laidotuvių gedulin-

Aurelija M. Balašaitienė
gas pamaldas sekė jo tėvo ir brolio Kazio gyvenimo epizodai bei Danielos Lozoraitienės pasakojimai nuostabiai taisyklinga lietuvių kalba.

Filme matėme ir prieškarinių juodai – baltų filmų ištrauką, kurioje buvo rodomas a.a. Stasys Lozoraitis, jaunesniojo Lozoraičio tėvas savo užsienio reikalų ministerijos kabinete. Ypatingai daug dėmesio buvo skirta Lietuvos prezidentinių rinkimų kampanijai, kurios metu a.a. Lozoraitis pasirodė ir kaip puikus oratorius, sugėbantis didžiulėje minioje sukelti entuziazmą, pritarimą ir simpatijas. Kartu su juo kampanijoje aktyviai dalyvavo ir jo žmona, ne kartą apdovanojama gėlių puokštėmis, pasirašinėjanti rinkimų kampanijos brošiūrose.

Kituose epizoduose buvo rodomas mūsų iškilęs diplomatas Petras Klimas Paryžiuje, Anicetas Simutis – Lietuvos ambasadorius prie Jungtinių Tautų, filmo autoriaus tėvas Vytautas Landsbergis Amerikoje ir Lietuvoje, mirusiojo brolis Kazys Lozoraitis. Buvo išsamiai rodomi Lozoraičio pokalbiai su Amerikos televizijos žurnalistais Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo proga. Klausėmės ir ambasados tarautojo Viktoro Nako komentarų, Stasį Lozoraitį atšaukus iš ambasadoriaus pareigų Vašingtone. Tą prezidento sprendimą labai neigiamai komentavo Anicetas Simutis sakydamas, kad pašalinti iš pareigų dera tik padariusį nusikaltimą ar neatlikusį savo pareigų. Taigi iš Lietuvos Prezidento pusės būtų buvę korektiškiau, jei jis būtų

S.Lozoraičiui pasiūlęs atsišalinti. Filmo epizoduose stebėjome S.Lozoraičio ir A. Brazausko debatus televizijoje, kurių metu abu buvo labai korektiški.

Žodžiu, filmas gyvai atvaizdavo a.a. S.Lozoraičio gyvenimą, kuriame didelį vaidmenį vaidino ir jo žmona, ir kiti artimieji, ir kolegos diplomatai. Visa tai nebuvo rodoma griežta chronologine tvarka, kas filmą darė įdomų ir įvairų. Prisiminus prieš jį vykdytą nedorą melagingą šmeižtų kampaniją, tas filmas buvo lyg vaivorykstė po aptemusio dangaus.

Po programos pasiūlyta naudoti garbės konsulės Ingridos Bublienės kvietimu konsulato patalpose pasikalbėti su Vytautu V.Landsbergiu. Labai patrauklios išvaizdos jaunas vyras maloniai sutiko pasidalyti savo mintimis. Jis yra vedęs, žmona Birutė dirba bibliotekininkė Mažvydo bibliotekoje. Jiedu augina tris vaikučius. Vytautas yra baigęs Vilniaus universitetą, kuriame studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą, o vėliau Gruzijos teatro institute – kino režisūrą. Jo pagrindinis užsiėmimas yra žurnalistika ir filmų, kurių jis jau yra pastatęs penkiolika, kūrimas. Jį labiausiai domina dokumentiniai ir biografiniai filmai. Tarp jų jam brangiausias yra "Baladė apie Daumantą", kurį pavyko sukurti, radus garbiojo partizano brolių ir Jonę Lukšienę. Beje, filmas prisidėjo prie to, kad pavyko surasti išdaviką ir po šešetos metų trims sribams jau iškeltos baudžiamos bylos.

Atvykęs į JAV gruodžio 5 dieną, V.V.Landsbergis grįžo į Lietuvą prieš pat Kalėdas, aplankęs lietuvių telkinius Vašingtone, Niujorke, Baltimorėje, Filadelfijoje, Hartforde, Detroite ir Čikagoje. Didoka dalis Cleveland ir apylinkių lietuvių neturėjo progos pamatyti tą istorišką įdomų filmą, nes per vėlai apie tai paskelbta. Atvykstantieji iš Lietuvos, nežinodami kokių svarbiu reikalu, privalo įsisąmoninti, kad Amerikos lietuviai nesėdi sudėję rankų ir ne visada gali staiga pakeisti savo gyvenimo darbotvarkę. Kasdieninio gyvenimo etiketas reikalauja, kad net ir privatūs kvietimai į svečius privalo būti daromi iš anksto, nelaukiant paskutinės dienos ar valandos. Paskutinės minutės kvietimas yra ne tik nepraktiškas, bet ir ne visai mandagus...

Red. pastaba: Spaudoje režisieriaus V.V.Landsbergio kelionių grafikas buvo paskelbtas gruodžio 6 d.

Buvęs partizanas Povilas Pečiulaitis ir kino režisierius Vytautas V.Landsbergis

Dr. V.Stankaus nuotr.

DIRVA

RADIJO PROGRAMŲ VARGAI

G. Juškėnas

Cleveland mieste gyvena įvairių tautybių atstovai. Daugelis jų sukūrė savo parapijas, kultūrines ir ekonomines organizacijas bei įstaigas. Mieste veikia įvairių tautybių radijo programos. Dalis jų perduodamos WCPN-FM/90.3 viešosios radijo stoties bangomis.

1988 m. WCPN sulaukė naujos vadovės – Kathryn Jensen. Atkeliavusiai iš Aliaskos K. Jensen, atrodo, nepatiko gražus sugyvenimas tarp įvairių tautų atstovų. Juk turime Rockefeller parke įvairių tautų kultūrinius darželius, kurie kasmet švenčia "One World Day" – "Vieno pasaulio dieną". K. Jensen, vos tik perėmusi WCPN, pasiskubino izoliuoti tautybių programas, užrakindama studijų duris ir nebeleidama vidun programų vadovų. Tautybių programų vadovai

Gerbiamas redaktoriau,

savo rašinyje apie ALTos suvažiavimą, išspausdintame "Dirvos" 47 numeryje, padarėme grubią klaidą, kurią norėtume kuo greičiau ištaisyti. Aprašydami šį ALTos suvažiavimą nurodėme, kad T.Blinstrubas siūlęs Tautos fondo išdą sujungti su ALTos išdu. Turi būti: "T. Blinstrubas siūlė ALTos fondą panaikinti ir jo pinigus pervesti, perduoti į ALTos kasą." Atsiprašome. Z. J.

iškėlė teisme bylą. Tasai perdavė ginčą spręsti "Apvaliajam stalui" – The Greater Cleveland Round Table organizacijai.

(Bus daugiau)

"DIRVAI" AUKOJO:

J.M.Švarcai, Wickliffe, OH	\$25
B.Karalius, St.Crois, USVI	\$25
S.Petrulis, Chicago, IL	 \$25
P.Mašalaitis, Wayne, PA	... \$20
A.Balasevičius, Clev., OH	\$20
J.Riauba, Toronto, Ont.Can.	\$20
L.Reivydas, Los Ang., CA	\$20
D.Adomaitis, Chicago, IL	... \$20
V.Liaukus, Watersfield, CT	\$15
J.Andrukaitis, Hamilt., Can.	\$15
P.Žilinskas, Hemet, CA	 \$15
B.Krištopaitis, Chicago, IL	\$15
A.Staniulis, Bloomf. H., MI	\$15
A.Kisieliū, Sidney, OH	 \$15
R.Vaičiū, Stony Point, NY	\$15
J.Liščinskis, Dorchest., MA	\$15
J.Rentelis, Randolph, MA	\$15
V.Kasniūnas, Beverly S., IN	\$10
G.Natkevičius, Willog., OH	\$10
A.Stasiūnas, St.Petersb., FL	\$10
J.Šarkienė, Omaha, NE	 \$10
T.Kašuba, Brooklyn, NY	 \$10
A.Stepanauskas, Juno B., FL	\$10
D.Uzas, Maspeth, NY	 \$10
T.Sperauskas, Glen Cove, NY	\$8
M.Juodaitis, Norwalk, CT	... \$5
J.Barynas, Redford, MI	 \$5
A.Macinskas, Lakewood, OH	\$5
S.Giedrikis, Juno Beach, FL	\$5
E.Dovydenas, Lenox, MA	... \$5
K.Fuggitt, Warren, OH	 \$5
K.Gaputis, Toronto, Ont.Can.	\$5
H.V.Vaitaitis, Old Saybr, CT	\$5
E.Slavinskas,	\$4

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Sveikina visus Clevelando ir apylinkių, lietuvis

**KALĖDŲ ŠVENČIŲ
IR NAUJŲJŲ METŲ**

*proga, linkėdami tyro kalėdinio džiaugsmo
ir laimės ateinančiais metais*

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Telefonas:
531-7770

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

TAUPA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

"Taupa" linki visiems savo nariams
ir Cleveland'o lietuviams

LAIMINGŲ NAUJŲJŲ 1997 METŲ

Kviečiame visus lietuvius tapti "TAUPOS"
nariais – priklausyti stipriai
lietuviškai finansinei institucijai

767 East 185th Street

Cleveland, Ohio 44119

Tel. 481-6677

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)

CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1996

Skrydžiai | Vilnių dar vis geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas

Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

NORMLS

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 **481-6677**

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį *parapijoje* --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį saskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000